

රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය හා රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු

6.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

වසර තුළ දී මුහුණ දීමට සිදු වූ විවිධ දේශීය සහ ගෝලීය තත්ත්වයන් හමුවේ 2015 වසරේ රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණය අතිශයින්ම අභියෝගාත්මක විය. ජාතික වශයෙන් වැදගත් ප්‍රධාන මැතිවරණ දෙකක් පැවැත්වීම හා ඉන්පසුව රාජ්‍ය පාලන තන්ත්‍රය තුළ සිදු වූ වෙනස්කම්, අන්තර් මැතිවරණ කාලය තුළ පැවති අවිනිශ්චිතභව හා එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සිදු වූ ආර්ථික ක්‍රියාකාරිත්වයෙහි පහළ යෑම දේශීය වශයෙන්ද, අන්තර්ජාතික මූල්‍ය වෙළඳපොළ තත්ත්වයන් දැඩිවීම හා විදේශ ප්‍රවාහයන්ගේ ගලා ඒම් මන්දගාමී වීම විදේශීය අංශයෙන්ද 2015 වසරේ දී ඇති වූ ප්‍රවණතාවන් විය. 2015 වසරේ දී බලයට පත් වූ නව රජයට මුහුණ පෑමට සිදු වූ ප්‍රධානතම අභියෝගයක් වූයේ, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා අය වැය හිඟය සහ නොපිය වූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය අඩු කර ගැනීමය. මෙවන් පරිසරයක් තුළ, 2015 ජනවාරි 29 දින රජය විසින් අතුරු අයවැයක් ප්‍රකාශයට පත් කළ අතර, එමගින් ආදායම ඉහළ නැංවීම සහ රාජ්‍ය අංශයේ සේවකයන්, විශ්‍රාමිකයන්, අඩු ආදායම්ලාභී පවුල් හා පොදු ජනතාවට සහන සැලසීමේ අරමුණ ඇතිව නව ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් හඳුන්වා දෙනු ලැබීය. එසේම, ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවති ඇතැම් මහා පරිමාණ ව්‍යාපෘති ගණනාවක වැඩකටයුතු ඒවායේ පාරිසරික හා ඒ ආශ්‍රිත ගැටලු තවදුරටත් තක්සේරු කරන තුරු අත්හිටුවන ලද අතර, ක්‍රියාත්මක වෙමින්

පැවති සහ සැලසුම් කරන ලද අනෙකුත් සමහර ව්‍යාපෘති, ඒවායේ මූල්‍ය කොන්දේසි ශ්‍රී ලංකාවට අවාසිදායක නොවන බවට තහවුරු කර ගැනීම සඳහා සමාලෝචනය කරන ලදී.

වසර තුළ දී රජය මුහුණ දුන් අභියෝග රාජ්‍ය මූල්‍ය කාර්යසාධනය මගින් පිළිබිඹු කෙරෙමින්, ඇතැම් අංශවල සංවර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ ද, 2015 ජනවාරි මාසයේ දී රජය විසින් ඉදිරිපත් කළ 2015 වසර සඳහා වූ අතුරු අයවැය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කළ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඉලක්ක බොහොමයකින් සැලකිය යුතු ලෙස වෙනස් විය. 2015 දී ප්‍රධාන වශයෙන්ම වසර තුළදී හඳුන්වාදුන් එක්වරක් පමණක් අයකරනු ලබන බදුවලින් ලද ආදායම සහ මෝටර් රථ වාහන ආනයන විශාල වශයෙන් වැඩිවීම සමඟ එයින් ලද නිෂ්පාදන බදු ආදායම ඉහළ යාම හේතුවෙන් රජයේ ආදායම ඉහළ ගිය අතර, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2011 වසරේ සිට පැවති අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවෙහි වෙනස්වීමක් මෙමගින් පිළිබිඹු විය. කෙසේ වුවද, වැටුප් හා වේතන, පොලී ගෙවීම් සහ කුටුම්භ වෙන කරන ලද පැවරුම් හා සහනාධාර සඳහා දරන ලද ඉහළ රාජ්‍ය වියදම, රජයේ මූල්‍ය කටයුතු මත විශාල පීඩනයක් ඇති කරන ලදී. 2015 වසරේ දී රාජ්‍ය ආදායම වාර්ෂික ඉලක්කයට වඩා සුළු අඩුවක් සහිතව ඉහළ ගිය ද, රාජ්‍ය වියදම ඉහළයාම හේතුවෙන් සමස්ත අයවැය හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස, 2014 වසරේ පැවති සියයට 5.7 සහ 2015 වසර සඳහා වන අයවැයෙහි ඉලක්ක කළ

සියයට 4.4 ට සාපේක්ෂව සියයට 7.4 දක්වා වැඩි විය. අයවැය හිඟය ප්‍රධාන වශයෙන් දේශීය මූලාශ්‍ර මගින් මූල්‍යනය කරන ලද අතර, වසර තුළදී විදේශීය මූල්‍යනයේ සිදු වූ මන්දගාමීඛව එයට හේතු විය. මෙම රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වයන් පිළිබිඹු කරමින්, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස රාජ්‍ය ණය පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 70.7 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 76.0 දක්වා ඉහළ ගියේය.

මෑතකාලීන රාජ්‍ය මූල්‍ය කාර්යසාධනය මගින් රාජ්‍ය අයවැයෙහි පවත්නා බරපතල ව්‍යුහාත්මක දුර්වලතාවන් නිරූපණය විය. සංකීර්ණ බදු ක්‍රමය, සාපේක්ෂව අඩු ආදායම් පදනම, දුර්වල බදු ක්‍රමය මෙන්ම බදු පරිපාලනය වැඩිදියුණු කිරීමේ අවශ්‍යතාව ආදායම් ජනනය කිරීම කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපාන ලදී. රජයේ අයවැය තුළ ආදායම් ගිණුමෙහි (වර්තන ගිණුම) විශාල හිඟයක් පැවතීම මගින් පිළිබිඹු වන්නේ රජයේ නඩත්තු වියදම් පියවීමට පවා රටේ ආදායම ප්‍රමාණවත් නොවන බවයි. මේනිසා, රජයේ එදිනෙදා මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා ද ණය ගැනීමට රජයට සිදු වී ඇත. අයවැයෙහි ඇති මෙම ව්‍යුහාත්මක දුර්වලතාව අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය, නිපුණතා සංවර්ධනය, කෘෂිකර්මාන්තය, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සංවර්ධනය, දිළිඳුකම පිටුදැකීම සහ සමාජ ආරක්ෂණ ජාලයන් ශක්තිමත් කිරීම ඇතුළු සංවර්ධන අවශ්‍යතා වෙත ප්‍රමාණවත් වියදම් ගලා යෑම සීමා කරනු ලබයි. සම්පත් සඳහා වන දැඩි අවශ්‍යතාව නිසා ණය ගැනීම් මගින් වියදම් සිදුකර ගැනීමට නැඹුරු වන අතර, ඒ හේතුවෙන් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඉලක්ක අපේක්ෂිත මට්ටම්වලින් ඇත්වනු ඇත. මෙම තත්ත්වය ආදායම අඩු වීම, වියදම් ඉහළ යෑම, ඉහළ අයවැය හිඟය, රජයේ ණය හා ණය සේවාකරණ ගෙවීම් ඉහළ යෑම හා එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රාජ්‍ය ආයෝජන සහ අනෙකුත් අත්‍යවශ්‍ය වියදම් වැඩි කිරීමේ හැකියාව අඩු වීම යනාදී විෂම වක්‍රයක් ඇති වීමට හේතු වන අතර, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව ලඟාකර ගැනීම අසීරු කාර්යයක් වනු ඇත. ඒ අනුව, අයවැය මෙහෙයුම් නිසි ලෙස සිදු වන පරිදි අවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කරමින් මෙම විෂම වක්‍රයේ සෑම අංශයක් දෙසම අවධානය යොමු කිරීමේ දැඩි අවශ්‍යතාවක් පවතී.

මෙම ගැටලු විසඳීම සඳහා රජය විසින් ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් අනුගමනය කර ඇති අතර, ඒවා තවදුරටත් ශක්තිමත් කළ යුතු වේ. මෙම පසුබිම තුළ ක්‍රියාත්මකවන වැදගත් වැඩසටහන් වන්නේ, බදු නීති සරල කිරීම සඳහා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ තාක්ෂණික සහාය ඇතිව බදු නීති නැවත කෙටුම්පත් කිරීම, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ ආදායම් පරිපාලන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය (RAMIS) යටතේ ආදායම් එකතු

කරන ආයතනවල කටයුතු පරිගණකගත කිරීම ඇතුළු බදු පරිපාලනයෙහි සිදු කරමින් පවත්නා වැඩිදියුණු කිරීම්, සියලුම පාර්ශ්වකරුවන් සම්බන්ධ කරමින් ශ්‍රී ලංකා රේගුව විසින් තනි ප්‍රවේශ පද්ධතියක් (Single Widow System) හඳුන්වා දීම, ඒකාබද්ධ භාණ්ඩාගාර තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය (ITMIS) යටතේ මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ක්‍රියාකාරකම් පරිගණකගත කිරීම, මුදල් අමාත්‍යාංශය මගින් ශුන්‍ය පදනම මත අයවැය ඇස්තමේන්තු සැකසීමේ ක්‍රමය හඳුන්වා දීම සහ ව්‍යාපෘති වියදම් සම්පව අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා අයවැය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සහ අධීක්ෂණය කිරීමේ අංශයක් ස්ථාපිත කිරීම යනාදියයි. මැදි කාලීනව වර්තන ගිණුමේ හිඟය ශුන්‍ය කර ගැනීමේ සහ දිගු කාලීනව ආදායම් අතිරික්තයක් ඇති කර ගැනීමේ අරමුණු ඇතිව ආදායම් වැඩිකර ගැනීමට මෙන්ම පුනරාවර්තන වියදම් තාර්කිකරණය මගින් රජයේ ආදායම සහ පුනරාවර්තන වියදම් අතර නිසි තුලනයක් පවත්වා ගැනීම සඳහා තවදුරටත් උත්සාහ ගැනීම අවශ්‍ය වේ. එවැනි ප්‍රතිපත්ති, අයවැය මත ඇති පීඩනය අඩු කිරීමට උපකාරී වන අතර, එමගින් අධ්‍යාපනය සහ සෞඛ්‍යය වැනි අත්‍යවශ්‍ය අංශ වෙත සම්පත් ගලා යෑම ඉහළ නැංවිය හැකිය. රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව යන්න ආදායම ඉහළ නැංවීමේ මෙන්ම රජයේ වියදම් තාර්කිකරණය කිරීමේ හා අවශ්‍ය වියදම් අංශවලට ප්‍රමුඛස්ථානය ලබා දීමේ ඒකාබද්ධ ප්‍රයත්නයක් වන අතර, මේ සඳහා ප්‍රමුඛත්වය ලබා දිය යුතු අංශ හඳුනා ගැනීම සඳහා අයවැය ව්‍යුහය, විශේෂයෙන් වියදම් අංශය ඉතා සැලකිල්ලෙන් විමර්ශනය කළ යුතුව ඇත.

රජයේ මැදි කාලීන අරමුණ වනුයේ වසර 2020 දී අයවැය හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 3.5 දක්වා අඩු කිරීමය. එයට සමගාමීව, ප්‍රතිතෝලන බදු ද අවම කරන අතරතුර සෘජු සහ වක්‍ර බදු ආදායම් උත්පාදන අනුපාතය සියයට 20:80 සිට මැදි කාලීනව සියයට 40:60 දක්වා ඉහළ නැංවීමට බලාපොරොත්තු වේ. 2015 නොවැම්බර් මස ඉදිරිපත් කරන ලද 2016 වසර සඳහා වන අයවැය මගින් ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් යෝජනා කරන ලද අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් බදු පද්ධතිය හා සම්බන්ධ ක්‍රියාමාර්ග මෙන්ම විශ්‍රාම වැටුප් පද්ධතිය, පොහොර සහනාධාරය හා රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන් සඳහා ප්‍රතිසංස්කරණ සහ ආර්ථිකයේ අනෙකුත් අංශ හා සම්බන්ධ ක්‍රියාමාර්ග ද මේ අතර වේ. 2016 වසරේ දී සමස්ත අයවැය හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 5.9 දක්වා අඩු කිරීමට අපේක්ෂා කරන ලදී. කෙසේ වුවද, 2016 ජනවාරි 12 වන දින, රජය විසින් 2016 අයවැය මගින් යෝජනා කළ එකතු කළ අගය මත බදු සහ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු සංශෝධන ක්‍රියාත්මක කිරීමට

අවශ්‍ය නීති ගැසට් පත්‍ර මගින් නිවේදනය කරන තුරු සහ ඒවා පාර්ලිමේන්තුව මගින් අනුමත කරන තුරු අත්හිටුවන ලදී. ඉන් අනතුරුව, ගෝලීය ආර්ථික පරිසරයෙහි සිදුවන වෙනස් වීම් සලකා බලමින් 2016 මාර්තු 08 වන දින රජය විසින් බදු කිහිපයක් සඳහා සංශෝධන ඉදිරිපත් කළ අතර, අයවැය හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 අයවැය මගින් ප්‍රථමයෙන් ඉලක්කගත මට්ටම වූ සියයට 5.9 වෙනුවට 2016 වසරේ දී සියයට 5.4 දක්වා අඩු කිරීම සඳහා වන රජයේ කැපවීම ද මෙමගින් පෙන්නුම් කෙරෙයි.

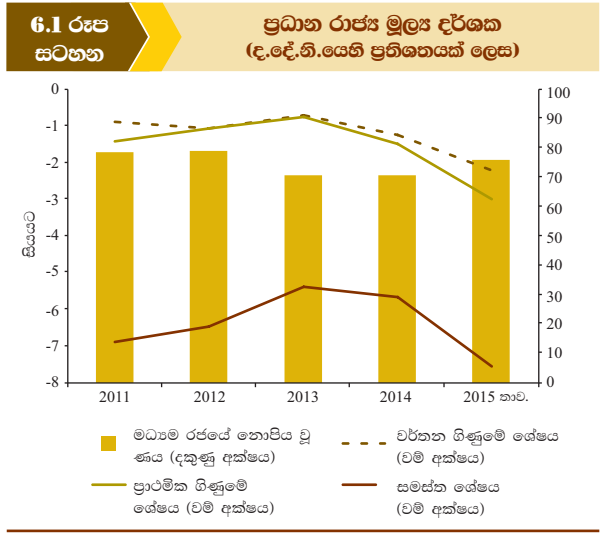
6.2 රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති දිශාව හා ක්‍රියාමාර්ග

2015 වසරේ දී රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය, අයවැය හිඟය සහ ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස රාජ්‍ය ණය තවදුරටත් අඩුකර ගැනීම කෙරෙහි යොමු විය. 2014 නොවැම්බර් මාසයේ දී පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කරන ලද 2015 සඳහා වන අයවැය මගින් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග රැසක් යෝජනා කරන ලද අතර, එමගින් බදු ක්‍රමය සරල කිරීම හා බදු පදනම පුළුල් කිරීම මගින් රජයේ ආදායම වැඩිකර ගැනීමට සහ රාජ්‍ය වියදම් කළමනාකරණය වැඩි දියුණු කරගැනීමට අපේක්ෂා කරන ලදී. ඉන් අනතුරුව, 2015 ජනවාරි මස පැවති ජනාධිපතිවරණයෙන් පසුව නව රජය විසින් 2015 ජනවාරි 29 දින, 2015 වසර සඳහා අතුරු අයවැයක් ඉදිරිපත් කළ අතර, මෙහි අරමුණු වූයේ ජනතාවගේ ජීවන වියදම අඩු කිරීමට හා ආදායම් බෙදී යෑමේ විෂමතාව අඩු කිරීමට ක්‍රියාමාර්ග රැසක් හඳුන්වා දීම සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමයි. බදු පදනම පුළුල් කිරීම සහ බදු පරිපාලනය ශක්තිමත් කිරීම මගින් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සෘජු බදු ආදායම වැඩිකර ගැනීම සඳහා ද අතුරු අයවැය මගින්

අවධානය යොමු කරන ලදී. පුනරාවර්තන වියදම් තවදුරටත් තාර්කිකරණය කිරීම කෙරෙහි ද අතුරු අයවැය මගින් අවධානය යොමු කරන ලද අතර, ආර්ථික කටයුතු සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ දායකත්වය ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය ආයෝජන ප්‍රමාණවත් මට්ටමක පවත්වාගෙන යෑමට ද එමගින් අපේක්ෂා කරනු ලැබීය. 2015 වසර සඳහා වන මූලික අයවැය මගින් හඳුන්වා දුන් යෝජනාවලින් බොහොමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම 2015 වසර තුළ දී අඛණ්ඩව සිදු වුණි. එබැවින්, මූලික අයවැය සහ අතුරු අයවැය යන දෙකම එකක් සේ සලකා 2015 සඳහා වන අයවැය ලෙස මින් පසු මෙම විශ්ලේෂණය තුළ හඳුන්වනු ඇත.

2015 අයවැය යටතේ සමස්ත අයවැය හිඟය, 2015 වසරේ දී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 4.4 දක්වා අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන ලදී. රජයේ ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ දී පැවති සියයට 11.4 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 13.3 දක්වා ඉහළ යනු ඇතැයි පුරෝකථනය කරනු ලැබූ අතර, පුනරාවර්තන වියදම් පසුගිය වසරේ පැවති ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 12.7 ට සාපේක්ෂව මෙම වසරේ දී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 13.7 ක අගයක පවත්වා ගැනීමට අපේක්ෂිත විය. මධ්‍ය කාලීන ආර්ථික වර්ධන ඉලක්ක ළඟාකර ගැනීම සඳහා 2015 වසරේ දී රාජ්‍ය ආයෝජන ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 4.3 ක මට්ටමේ පවත්වා ගැනීමට අපේක්ෂා කරන ලදී. ඒ අනුව, වර්තන ගිණුමේ හිඟය සහ ප්‍රාථමික ගිණුමේ හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පිළිවෙලින් 2014 වසරේ දී පැවති සියයට 1.2 සහ සියයට 1.5 සිට 2015 වසරේ දී පිළිවෙලින් සියයට 0.4 සහ සියයට 0.7 දක්වා අඩු කිරීමට ද අපේක්ෂා කරන ලදී. මේ අතර, 2015 වසර අග වන විට ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස මධ්‍යම රජයේ ණය සියයට 72.0 ක මට්ටමේ පවත්වාගනු ලැබීමට ද අපේක්ෂා කරන ලදී.

සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව පවත්වා ගනිමින්, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඉලක්ක ළඟාකර ගැනීම සඳහා ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස රජයේ ආදායම ඉහළ නංවාගැනීමේ අවශ්‍යතාව හඳුනා ගනිමින්, බදු ක්‍රමය විධිමත් කිරීම සහ බදු පදනම පුළුල් කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති ගණනාවක් හඳුන්වා දෙනු ලැබීය. සෘජු බදු අංශය සැලකීමේ දී, පහළ බදු අනුපාතිකය හඳුන්වා දෙමින් ආදායම් බදු අංශය විධිමත් කළ අතර, වක්‍ර බදු අංශය සැලකීමේ දී එකතු කළ අගය මත බදු සඳහා වන බදු අනුපාතිකය අඩු කළ ද එහි බදු පදනම පුළුල් කරන ලදී. තවද, ආදායම ඉහළ නංවා ගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ග ලෙස එක් වරක් පමණක් ගෙවිය යුතු බදු වර්ග කිහිපයක් ඇතුළත්

නව බදු වර්ග ගණනාවක් හඳුන්වා දෙන ලද අතර, බදු පරිපාලනය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා බදු රැස්කරන ආයතන සම්බන්ධ ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ද හඳුන්වාදෙන ලදී. එසේම, 2015 අයවැය මගින් බදු නොවන ආදායම ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා ද, ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් යෝජනා කරන ලදී.

ආදායම් බදු පද්ධතිය විධිමත් කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කළ අතර, බදු අනුකූලතාව වර්ධනය කිරීමට සහ බදු සහන ලබාදීම මගින් දිරිගැන්විය යුතු වැදගත් අංශ ප්‍රවර්ධනය කිරීමට කටයුතු කරන ලදී. ඒ අනුව, වෘත්තීයවේදීන් සඳහා 2014 වසරේ දී හඳුන්වා දෙනු ලැබූ සේවා නියුක්ති ආදායම මත වූ සියයට 16 ක පහළ බදු ආදායම් අනුපාතිකය අනෙකුත් සේවා කාණ්ඩ සඳහා ද ලබා දෙන ලදී. තවද, උපයන විට ගෙවීම් සිදුකරන බදු හිමියන්ට සහන සැලසීමක් ලෙස, බදු නිදහස් සීමාවට අයත් වන වාර්ෂික සේවා නියුක්ති ආදායම රුපියල් 600,000 සිට රුපියල් 750,000 දක්වා ඉහළ නංවන ලදී. තවද, 1970 දශකය තුළ නිෂ්පාදන ව්‍යාපාර ආරම්භ කරන ලද දේශීය නිෂ්පාදකයන් සඳහා සියයට 10 ක ආදායම් බදු අඩුවීමක් ප්‍රදානය කරමින් ප්‍රමුඛ ව්‍යාපාර දීමනාව හඳුන්වා දෙන ලදී. තවද, දේශීය සිනි කර්මාන්තය පුළුල් කිරීමේ අරමුණින් එම කර්මාන්තය සඳහා ද සියයට 12 ක සහනදායී ආදායම් බදු අනුපාතිකයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. එක් වරක් පමණක් ගෙවිය යුතු බද්දක් ලෙස සුපිරි වාසි බද්ද හඳුන්වා දෙන ලද අතර, 2013/14 වසරේ දී රුපියල් මිලියන 2,000 කට වඩා ලාභ උපයන ලද ඕනෑම සමාගමක් හෝ පුද්ගලයෙක් එම ආදායම මත සියයට 25 ක බද්දකට යටත් විය. එසේම, පොලී ආදායම වැඩි වන විට බදු අනුපාතිකය වැඩි වන ආකාරයේ බදු අයකිරීම් වෙනුවට, පොලී ආදායම මත සියයට 2.5 ක තනි බදු අනුපාතිකයක් හඳුන්වා දෙමින් තනි පුද්ගලයන් සහ පුණ්‍ය ආයතනවල පොලී ආදායම සඳහා වන රඳවා ගැනීමේ බදු ව්‍යුහය සංශෝධනය කරන ලදී.

එකතු කළ අගය මත බදු පදනම පුළුල් කරන ලද අතර, අදාළ බදු අනුපාතිකය පහළ දමන ලදී. ඒ අනුව, තොග සහ සිල්ලර වෙළඳාම එකතු කළ අගය මත බද්දට යටත් කිරීම සඳහා අදාළ කාර්තුමය පිරිවැටුම රුපියල් මිලියන 250 සිට රුපියල් මිලියන 100 දක්වා අඩු කරන ලද අතර, 2015 ජනවාරි සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි එකතු කළ අගය මත බදු අනුපාතිකය, මෙම බද්ද අදාළ සියලුම භාණ්ඩ සඳහා සියයට 12 සිට සියයට 11 දක්වා අඩු කරන ලදී. මීට අමතරව, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායයන් මත වන බදු බර සැහැල්ලු කිරීමේ අරමුණින් එම ව්‍යවසායයන් එකතු කළ අගය මත බදු සඳහා ලියාපදිංචි විය යුතු සැපයුම් සීමාව වසරකට රුපියල් මිලියන 12 සිට වසරකට රුපියල් මිලියන 15 දක්වා

6.1 සංඛ්‍යා සටහන **රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳ සමීක්ෂණිකය**

ශීර්ෂය	2014	2015		2016 අනුමත ඇස්තමේන්තු
		අනුමත ඇස්තමේන්තු	නාවකාලික	
රුපියල් මිලියන				
මුළු ආදායම සහ ප්‍රදාන	1,204,621	1,534,700	1,460,892	1,837,970
මුළු ආදායම	1,195,206	1,504,700	1,454,878	1,822,970
බදු ආදායම (අ)	1,050,362	1,337,000	1,355,779	1,646,000
බදු නොවන ආදායම	144,844	167,700	99,099	176,970
ප්‍රදාන	9,415	30,000	6,014	15,000
වියදම් සහ ආපසු ගෙවීම්				
අඩුකළ පසු ණය දීම්	1,795,865	2,034,076	2,290,394	2,578,119
පුනරාවර්තන	1,322,898	1,552,035	1,701,658	1,717,239
ප්‍රාග්ධන සහ ශුද්ධ ණය දීම්	472,967	482,041	588,737	860,880
එයින් රාජ්‍ය ආයෝජන	486,610	492,341	602,767	869,880
වර්තන ශිඤ්ඤෙ අතිරික්තය (+)/හිඟය (-)	-127,692	-47,335	-246,779	105,731
ප්‍රාථමික ශිඤ්ඤෙ අතිරික්තය (+)/හිඟය (-)	-154,849	-74,346	-319,827	-219,697
සමස්ත අවශ්‍ය අතිරික්තය (+)/හිඟය (-)	-591,244	-499,376	-829,502	-740,149
මූල්‍යනය	591,244	499,376	829,502	740,149
විදේශීය මූල්‍යනය (ආ)	212,523	291,376	236,803	283,149
දේශීය මූල්‍යනය (ඇ)	378,721	208,000	592,699	457,000
වෙළඳපොළ ණය ගැනීම්	392,084	208,000	592,699	457,000
බැංකු නොවන	265,155	138,000	300,858	275,000
බැංකු	126,929	70,000	291,841	182,000
මූල්‍ය අධිකාරිය	35,665	ලැ.නො.	80,254	ලැ.නො.
වාණිජ බැංකු	91,264	ලැ.නො.	211,588	ලැ.නො.
වෙළඳපොළ නොවන ණය ගැනීම්	-13,363	-	-	-
ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස				
මුළු ආදායම සහ ප්‍රදාන	11.5	13.6	13.1	14.7
මුළු ආදායම	11.4	13.3	13.0	14.6
බදු ආදායම (අ)	10.1	11.8	12.1	13.2
බදු නොවන ආදායම	1.4	1.5	0.9	1.4
ප්‍රදාන	0.1	0.3	0.1	0.1
වියදම් සහ ආපසු ගෙවීම්				
අඩුකළ පසු ණය දීම්	17.2	18.0	20.5	20.6
පුනරාවර්තන	12.7	13.7	15.2	13.7
ප්‍රාග්ධන සහ ශුද්ධ ණය දීම්	4.5	4.3	5.3	6.9
එයින් රාජ්‍ය ආයෝජන	4.7	4.3	5.4	7.0
වර්තන ශිඤ්ඤෙ අතිරික්තය (+)/හිඟය (-)	-1.2	-0.4	-2.2	0.8
ප්‍රාථමික ශිඤ්ඤෙ අතිරික්තය (+)/හිඟය (-)	-1.5	-0.7	-2.9	-1.8
සමස්ත අවශ්‍ය අතිරික්තය (+)/හිඟය (-)	-5.7	-4.4	-7.4	-5.9
මූල්‍යනය	5.7	4.4	7.4	5.9
විදේශීය මූල්‍යනය (ආ)	2.0	2.6	2.1	2.3
දේශීය මූල්‍යනය (ඇ)	3.6	1.8	5.3	3.7
වෙළඳපොළ ණය ගැනීම්	3.8	1.8	5.3	3.7
බැංකු නොවන	2.5	1.2	2.7	2.2
බැංකු	1.2	0.6	2.6	1.5
මූල්‍ය අධිකාරිය	0.3	ලැ.නො.	0.7	ලැ.නො.
වාණිජ බැංකු	0.9	ලැ.නො.	1.9	ලැ.නො.
වෙළඳපොළ නොවන ණය ගැනීම්	-0.1	-	-	-

මූලාශ්‍රය: මුදල් අමාත්‍යාංශය
 (අ) විශේෂ ව්‍යාපෘති සඳහා ප්‍රදානය කළ බදු නිදහස් කිරීම් සහ රාජ්‍ය සේවකයන්හට රථ වාහන ආනයනයේදී ලබා දුන් බදු සහනද මෙයට ඇතුළත් වේ.
 (ආ) විදේශීය ආයෝජකයින් වෙත නිකුත් කරන ලද භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඇතුළත් ය.
 (ඇ) 2015 වසරේ දී ප්‍රාග්ධන ධානකත්වය සැපයීම සඳහා ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයට සහ ලංකා බන්ධන කල් නීතිගත සංස්ථාවට නිකුත් කරන ලද පිලිවෙළින් රුපියල් බිලියන 13.0 ක සහ රුපියල් බිලියන 23.9 ක වටිනාකමකින් යුත් ප්‍රතිව්‍යුහගත බැඳුම් කර ඇතුළත් නොවේ.

ඉහළ නංවන ලදී. ඊට සමානව, ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද සඳහා අදාළ උපරිම පිරිවැටුම් සීමාව ද වසරකට රුපියල් මිලියන 12 සිට රුපියල් මිලියන 15 දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.

නිෂ්පාදන බදු ආදායම ඉහළ නැංවීම සඳහා 2015 වසරේ දී ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ගන්නා ලදී. ඒ අනුව, සිගරට් සඳහා වන නිෂ්පාදන (විශේෂ විධිවිධාන) බදු අනුපාතික සහ මත්පැන් සඳහා වන නිෂ්පාදන බදු අනුපාතික වසර තුළ දී ඉහළ නංවන ලදී. එයට අමතරව, අඩු ආදායම්ලාභී පවුල්වලට මෝටර් රථයක් පහසුවෙන් මිලදී ගැනීමට හැකි වන පරිදි ධාරිතාව සහ සෙන්ටිමීටර 1,000 ට අඩු මෝටර් වාහන සඳහා වන නිෂ්පාදන බදු අනුපාතිකය අඩු කරන ලද අතර, මෝටර් වාහන සඳහා වන බදු ව්‍යුහය විධිමත් කිරීම පිණිස වසර තුළ දී දෙමුහුන් වාහන සඳහා වන නිෂ්පාදන බදු ඉහළ නංවනු ලැබීය. මෝටර් වාහන ආනයනයේ දී රේගුවේ දී ගෙවිය යුතු නිෂ්පාදන බදු ගණනය කිරීම සඳහා මෝටර් වාහනයක වටිනාකම ගණනය කිරීමේ ක්‍රමවේදය ද 2015 වසරේ දී සංශෝධනය කරන ලදී.

ජීවන වියදම අඩු කිරීම සහ අස්වනු නෙළන කාලයේ දී දේශීය ගොවීන්ගේ ආදායම සුරක්ෂිත කිරීමේ අරමුණින් වෙළඳපොළ මිල ගණන් සහ ආනයන ප්‍රමාණයන් පාලනය කිරීම සඳහා ආහාර ද්‍රව්‍ය කිහිපයක ආනයනය මත වන විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද වරින්වර සංශෝධනය කරන ලදී. ඒ අනුව, වෙළඳපොළ මිල ගණන් අඩු කිරීම සඳහා අතුරු අයවැයෙන් යෝජනා කළ පරිදි අත්‍යවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය කිහිපයක් සඳහා වන විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද 2015 ජනවාරි 30 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි අඩු කරන ලදී. 2014 වසරේ දී දේශීය වී නිෂ්පාදනය අඩු වීම නිසා වෙළඳපොළ තුළ පැවති සහල් ප්‍රමාණය ඉහළ නැංවීම සඳහා සහල් ආනයනයේ දී සැලකිය යුතු ලෙස අඩු කරනු ලැබූ විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද, අස්වනු නෙළන කාලයේ දී වී ගොවීන්ගේ ආදායම සහතික කිරීම පිණිස වසර තුළ දී කිලෝග්‍රෑමයට රුපියල් 40 දක්වා දෙවරක් වැඩි කරන ලදී. තවද, සහල් ආනයනය සඳහා පනවා තිබූ කිලෝග්‍රෑමයට රුපියල් 40 ක විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද වෙනුවට කිලෝග්‍රෑමයට රුපියල් 35 ක ආනයන බද්දක්, සියයට 11 ක එකතු කළ අගය මත බද්දක්, සියයට 5 ක වරාය සහ ගුවන්තොටුපළ සංවර්ධන බද්දක් සහ සියයට 2 ක ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්දක් වශයෙන් බදු වර්ග කිහිපයක් ද 2015 මැයි මාසයේ දී හඳුන්වා දෙන ලදී. තවද, පවත්නා දේශීය සැපයුම් තත්ත්වය සැලකිල්ලට ගනිමින් අර්තාපල් සහ බොම්බයි එෂන් ආනයනය සඳහා අදාළ විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද අවස්ථා ගණනාවකදී සංශෝධනය කරන ලද අතර, පරිප්පු සහ මැකරල් ටින්මාළු ඇතුළු තවත්

භාණ්ඩ ගණනාවක් සඳහා වන විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද ද වසර තුළ දී අඩු කරන ලදී.

ආදායම ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා අනෙකුත් බදුවල ද සංශෝධන කිහිපයක් සිදු කළ අතර, නව බදු වර්ග ද බදු ක්‍රමයට හඳුන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව, රජයේ ආදායම ඉහළ නංවාගැනීමේ අරමුණින් එක්වරක් පමණක් ගෙවිය යුතු බදු ගණනාවක් හඳුන්වා දෙන ලද අතර, මීට මත්පැන් අලෙවිහල් සහ තැබැරුම් අය බද්ද, කැසිනෝ කර්මාන්ත අය බද්ද, ජංගම දුරකථන ක්‍රියාකරු අය බද්ද, චන්ද්‍රිකා ස්ථාන අය බද්ද සහ ක්‍රීඩා සඳහා වෙන් වූ නාලිකා අය බද්ද අයත් වේ. මීට අමතරව, මන්දිර බද්ද ද හඳුන්වා දුන් අතර, එය අදාළ වනුයේ 2000 අප්‍රේල් 01 දින හෝ ඊට පසු පදිංචිය සඳහා ඉදි කළ, රුපියල් මිලියන 150 ක් හෝ ඊට වඩා වැඩි වටිනාකමකින් යුත් හෝ වර්ග අඩි 10,000 ට වැඩි ඉඩකඩක් පවතින යන දෙකෙන් ඉහළ අගයක් ගන්නා ගොඩනැගිලි මත වාර්ෂික පදනමින් වන අතර, එය පළාත් පාලන ආයතන හරහා වාර්ෂිකව අය කරනු ලැබෙයි. තවද, ඔට්ටු සහ සුදු ක්‍රීඩාවේ දළ පිරිවැටුම මත අය කරන බද්ද ඉහළ නංවන ලද අතර කැසිනෝ විනෝදාස්වාද මධ්‍යස්ථානවලට ඇතුළුවන සෑම පුද්ගලයකු සඳහාම ප්‍රවේශ ගාස්තුවක් පනවන ලදී. මීට අමතරව, විදේශ රටවලට සංක්‍රමණය වන පුද්ගලයන් විසින් රටින් පිටතට ගෙන යන විදේශ විනිමය සඳහා සංක්‍රමණය වන අවස්ථාවේ දී අය කිරීම පිණිස බද්දක් ද පනවන ලදී. 2015 අයවැය මගින් බදු නොවන ආදායම් අංශය සඳහා ද සංශෝධන ගණනාවක් යෝජනා කරන ලදී.

ආදායම ඉහළ නංවා ගැනීමේ අරමුණින් එතෙක් පැවති කාණ්ඩ හතරකින් යුත් තීරු බදු ව්‍යුහය කාණ්ඩ තුනක් දක්වා වෙනස් කරමින් ආනයන තීරුබදු ක්‍රමය සරල කරනු ලැබූ අතර, තීරු බදු අනුපාතික වසර තුළ දී ඉහළ දැමීම ද සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව, තීරු බදු සඳහා එතෙක් පැවති සියයට 0, සියයට 7.5, සියයට 15 සහ සියයට 25 ක් වූ කාණ්ඩ හතරකින් යුත් බදු ව්‍යුහය වෙනුවට සියයට 0, සියයට 15 සහ සියයට 30 ලෙස වූ කාණ්ඩ තුනකින් යුත් නව තීරු බදු ව්‍යුහයක් වසරේ අවසාන භාගයේ දී හඳුන්වා දෙනු ලැබීය. 2015 වසරේ මැද භාගයේ දී, සහල් ආනයනය සඳහා පනවා තිබූ විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද වෙනුවට තීරු බද්දක් සහ වෙනත් බදු වර්ග පනවනු ලැබූ අතර, වසරේ අවසාන භාගයේ දී මධ්‍යසාර පාන සහ වෙනත් භාණ්ඩ කිහිපයක් සඳහා තීරු බදු වැඩි කරන ලදී.

බදු පරිපාලනය වැඩිදියුණු කිරීම සහ ඒ මගින් රාජ්‍ය ආදායම ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා ආදායම් රැස්කරන ආයතනවල කටයුතු පරිගණකගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය වේගවත් කරන ලදී. ආදායම් පරිපාලන

කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය (RAMIS) මගින් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ කටයුතු පරිගණකගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය හරහා ආදායම් රැස්කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීමෙන් සමස්ත බදු පරිපාලනය ශක්තිමත් කිරීමට අපේක්ෂිතය. මෙම ව්‍යාපෘතියට ප්‍රධාන වශයෙන් අයත් වන්නේ; බදු ගෙවන්නන් විසින් සිදු කරන බදු ගෙවීමේ කටයුතු ස්වයං සේවා බවට පරිවර්තනය කිරීම, බදු ගෙවන්නන්ගේ තොරතුරු සහ බදු බැඳියාවන් සම්බන්ධයෙන් වන ඒකාබද්ධ පද්ධතියක් ස්ථාපනය කිරීම, බදු ගෙවන්නන්ගේ මධ්‍යගත දත්ත පද්ධතියක් ඇති කිරීම, පුද්ගල හා සංස්ථාපිත බදු ගෙවන්නන් යන දෙපාර්ශ්වය ම සඳහා ඒකීය හඳුනා ගැනීමේ අංකයක් ලබා දීම සහ දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව සහ අනෙක් ප්‍රධාන පාර්ශ්වකරුවන් අතර තොරතුරු හුවමාරුව සඳහා පහසුකම් සැලසීම පිණිස ඒකාබද්ධ ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කිරීම යනාදියයි. 2015 වසරේ දී, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව එහි ජාල පිවිසුම (web portal) මහජනයා සඳහා විවෘත කරන ලදී. මෙම ව්‍යාපෘතිය අදියර දෙකකින් සමන්විතය. මෙහි පළමු අදියර, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එකතු කෙරෙන ආදායමෙන් සියයට 95 කට වඩා ආවරණය කෙරෙන සංස්ථාපිත ආදායම් බද්ද, එකතු කළ අගය මත බද්ද, සරල කරන ලද එකතු කළ අගය මත බද්ද, ජාතීය ගොඩනැගීමේ බද්ද සහ උපයන විට ගෙවීමේ බද්ද ආවරණය කරනු ඇත. දෙවන අදියර සමන්විත වන්නේ තනි පුද්ගලයින්, හවුල් ව්‍යාපාර, සමාජශාලා (clubs), අනුබද්ධිත සමාගම් ආදිය සඳහා වන සංස්ථාපිත නොවන ආදායම් බදු, මුද්දර ගාස්තු, ආර්ථික සේවා ගාස්තු, මූල්‍ය සේවා මත එකතු කළ අගය මත බද්ද සහ ඔට්ටු හා සුදු බද්ද යනාදියෙනි. 2016 වසරේ මුල් භාගයේ දී, මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ, බදු ගෙවන්නන් ලියාපදිංචි කිරීම හා ආදායම් පරිපාලන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය හරහා එකතු කළ අගය මත බදු හා සරල කරන ලද එකතු කළ අගය මත බදුවලට අදාළව මාසික ආදායම් බදු වාර්තා යැවීම, සරල කරන ලද එකතු කළ අගය මත බදු කාලසටහන් අන්තර්ජාලය හරහා ලබා දීම, නිරන්තරව යොමු වන ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සැපයීම සඳහා සීමිත ක්ෂේත්‍රවලට අදාළව 1944 අංකය යටතේ ඇමතුම් කේන්ද්‍රස්ථානයක් ස්ථාපිත කිරීම සහ විද්‍යුත් මාධ්‍ය හරහා ලියාපදිංචි කිරීම යනාදිය ආරම්භ කරන ලදී. 2015 වසරේ දී, ශ්‍රී ලංකා රේගුව ද, එම ආයතනය වෙත ලැබෙන සියලු ලැබීම්, රේගු දත්ත සඳහා වන ස්වයංක්‍රීය පද්ධතිය (ASYCUDA World) හා සම්බන්ධ කළ හැකි පද්ධතියක් සංවර්ධනය කරන ලදී. එමගින්, රේගුව වෙත ලැබීම්, අන්තර් සම්බන්ධක ඔස්සේ පසුදා උදෑසන මුදල් අමාත්‍යාංශය මගින් ක්‍රියාත්මක කරන ඒකාබද්ධ

භාණ්ඩාගාර කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය (ITMIS) යටතේ අදාළ ආදායම් ශීර්ෂ යටතට බැර කිරීමට හැකියාව ලැබේ. තවද, 2016 ජනවාරි මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකා රේගුව, දේශ සීමා නියාමන අධිකාරීන් සඳහා වූ අධි තාක්ෂණයෙන් යුතු තනි ප්‍රවේශ පද්ධතියක් හා සම්බන්ධ වූ අතර, එමගින් අන්තර්ජාතික වෙළඳාමේ යෙදෙන්නන්ට නියාමනය සඳහා අවශ්‍ය ලියවිලි එක් ස්ථානයකට හෝ එක් ආයතනයකට ඉදිරිපත් කළ හැකිය. මෙම තනි ප්‍රවේශ පද්ධතිය මගින් අන්තර්ජාතික වෙළඳාමේ නියුතු ප්‍රධාන ප්‍රජාවන් හා කොටස්කරුවන්, භාණ්ඩ නැව්ගත කරන හා ප්‍රවාහනය කරන ප්‍රජාවන්, නැව් නියෝජිතයන් හා වෙළඳුන් සහ බැංකු හා රක්ෂණ අංශ වෙත විශේෂ පහසුකම් සැලසේ. එසේම, මෙමගින් තොරතුරු විවිධ අවස්ථාවලදී විවිධ ආයතන හෝ පුද්ගලයන් වෙත ප්‍රේෂණය කිරීම සහ සකස් කිරීම වෙනුවට ඒ සියල්ල පද්ධතිය හරහා සිදු කිරීමට ශ්‍රී ලංකා රේගුවට ඉඩ සැලසෙනු ඇත.

පුනරාවර්තන වියදම් ඉහළ යෑම වළක්වා ගැනීමට සහ රාජ්‍ය ආයෝජන අපේක්ෂිත මට්ටමේ පවත්වා ගැනීමට රාජ්‍ය වියදම මනා ලෙස කළමනාකරණය කිරීම තහවුරු කිරීම සඳහා වසර තුළ දී ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී. ජාතික අයවැය වකුලේඛ අංක 02/2015 ට අනුව, අයවැය ප්‍රතිපාදන සීමාවන්ට අනුගතව වියදම් කළමනාකරණය කරන ලෙස සහ එලෙස වියදම් ශීර්ෂ යටතේ වියදම් නිසියාකරව පාලනය කර ගන්නා ලෙස වියදම් සිදු කරන සියලුම ආයතනවලට උපදෙස් දෙන ලදී. 2015 වසර තුළ දී රජයේ ආයතන වෙත අලුතෙන් වාහන ලබා නොදෙන බව සහ පවතින වාහන කාර්යක්ෂම ලෙස කළමනාකරණය කරගනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු වන බව ද දැනුම් දෙන ලදී. රජයේ අරමුදල් අවභාවිතය වැළැක්වීම සඳහා ප්‍රචාරණ සහ අනුග්‍රහ සඳහා වියදම් දැරීමට අවසර නොදෙන ලදී. ප්‍රාග්ධන වියදම් කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, 2015 වසර සඳහා වෙන් කළ ප්‍රතිපාදන මගින් පසුගිය වසර සඳහා වූ වියදම් පියවීමට සහ අඩු ප්‍රමුඛතාවයකින් යුතු ව්‍යාපෘති මැදි කාලීන අයවැය සැලැස්ම යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හැකියාව සොයා බලමින් ඉතිරි අයවැය ප්‍රතිපාදන ප්‍රමුඛතාගත කිරීමට උපදෙස් ලබා දෙන ලදී. තවද, 2015 දෙසැම්බර් මස නිකුත් කරන ලද ජාතික අයවැය වකුලේඛ අංක 06/2015 යටතේ අයවැය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සහ අධීක්ෂණය කිරීමේ ඒකකයක් මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුව තුළ ස්ථාපිත කරන ලදී. 2016 මුල් භාගයේ දී, අයවැය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සහ අධීක්ෂණය කිරීමේ ඒකකය මගින් අයවැය ක්‍රියාත්මක කිරීම වරින්වර සහ ක්‍රමානුකූලව අධීක්ෂණය කරනු ලැබූ අතර, එමගින් අදාළ අමාත්‍යාංශ සහ ආයතන

විසින් ශුන්‍ය පදනම මත අයවැය ප්‍රවේශය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වන අවශ්‍යතාව තහවුරු කෙරෙනු ඇත. ඒ අනුව, මාසික අයවැය අධීක්ෂණ රැස්වීම් මහා භාණ්ඩාගාරයේ දී පවත්වන ලද අතර වෙන් කරන ලද අරමුදල්වල මූල්‍යමය ප්‍රගතිය සහ එකඟ වූ ප්‍රසම්පාදන සැලසුම, ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සැලසුම සහ ප්‍රධාන කාර්යසාධන නිර්ණායක පදනම් කරගනිමින් අදාළ අමාත්‍යාංශ හා ආයතනවල භෞතික කාර්යසාධනය සමාලෝචනය කිරීම එහිදී සිදු විය.

2015 වසර තුළ දී රජයේ සේවකයන්ගේ වැටුප් හා වෙනත් සහ විශ්‍රාමික දීමනා ඉහළ දමන ලදී. රාජ්‍ය අංශයේ සේවකයන්ට 2014 නොවැම්බර් මාසයේ සිට ලබාදුන් මසකට රුපියල් 3,000 ක් වූ අතුරු දීමනාව තවත් රුපියල් 7,000 කින් වැඩි කළ අතර, ඉන් රුපියල් 5,000 ක් 2015 පෙබරවාරි මාසයේ සිට ද ඉතිරිය 2015 ජූනි මාසයේ සිට ද ලබා දෙන ලදී. මීට අමතරව, රාජ්‍ය අංශයේ විධායක ශ්‍රේණි සඳහා ද 2015 ජූලි මස සිට විශේෂ දීමනාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී. රාජ්‍ය අංශය සඳහා අදියර පහකින් යුත් නව වැටුප් පරිමාණ 2016 ජනවාරි 01 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ද අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලදී. විශ්‍රාමිකයින් සඳහා 2014 නොවැම්බර් මාසයේ සිට ලබා දුන් මසකට රුපියල් 2,500 ක අතුරු දීමනාව ද 2015 අප්‍රේල් මස සිට මසකට රුපියල් 3,500 දක්වා වැඩි කරන ලදී. මීට අමතරව, රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛ අංක 06/2006 ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර විශ්‍රාම ගිය විශ්‍රාමිකයන්ගේ විශ්‍රාම වැටුප් විෂමතා නිවැරදි කිරීම සඳහා පියවර ගත් අතර, 2015 ජූලි මස සිට සංශෝධිත විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවන ලදී.

පාරිසරික බලපෑම් ඇගයීම් (EIAs) සිදු කිරීම සහ විදේශීය ණය ගිවිසුම් නැවත සාකච්ඡා කිරීම නිසා ඇතැම් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම මන්දගාමී වුවද, රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩසටහන වසර තුළ දී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. මොරගහකන්ද සහ කළු ගඟ වැනි වාරිමාර්ග ව්‍යාපෘති වසර තුළ දී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. මේ අතර, අධිවේගී මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම, ජාතික මහාමාර්ග හා පාලම් පුළුල් කිරීම හා වැඩිදියුණු කිරීම සහ දුම්රිය මාර්ග පුළුල් කිරීම තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක විය. ඒ අනුව, ප්‍රමුඛතා මාර්ග පුනරුත්ථාපන හා වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය, මහ කොළඹ නාගරික ප්‍රවාහන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය, උතුරු මාර්ග සම්බන්ධතා ව්‍යාපෘතිය සහ මාතර සිට බෙලිඅත්ත දක්වා වන මාතර කතරගම දුම්රිය මාර්ගය පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ පළමු අදියර 2015 වසරේ දී ද අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. තවද, කොළඹ පිටත වටරවුම් අධිවේගී මාර්ගයේ කඩුවෙල සිට කඩවන දක්වා වන දෙවන අදියර 2015 සැප්තැම්බර් 17 දින

විවෘත කරන ලදී. මේ අතර, කොළඹ කටුනායක අධිවේගී මාර්ගයට සම්බන්ධ වන කඩවන සිට කෙරවලපිටිය දක්වා වන කොළඹ පිටත වටරවුම් අධිවේගී මාර්ගයේ III වන අදියරෙහි විස්තරාත්මක ඉංජිනේරු සැලසුම් සිදු කරන ලද අතර, වසර තුළ දී එම ව්‍යාපෘතිය සඳහා අවශ්‍ය ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම, අධීක්ෂණ උපදේශන කටයුතු, මිනුම් කටයුතු සහ ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණ කටයුතු සිදු කරන ලදී. මේ අතර, 2015 අගෝස්තු මාසයේ දී මධ්‍යම අධිවේගී මාර්ගයේ කඩවන සිට මීරිගම දක්වා වන පළමු අදියරෙහි ඉදිකිරීම් කටයුතු ද ආරම්භ කරන ලදී. දකෂිණ අධිවේගී මාර්ගය, හම්බන්තොට වරාය සහ මත්තල ගුවන්තොටුපළ සම්බන්ධ කරමින් මාතර සිට හම්බන්තොට දක්වා වන පුළුල් කිරීම ද 2015 ජූලි මාසයේ දී ආරම්භ කරන ලදී.

ජීවනෝපාය සංවර්ධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සමෘද්ධි සහ මග නැගුම වැඩසටහන් ඔස්සේ රජය විසින් අඛණ්ඩව සම්පත් යොදවන ලදී. ඒ අනුව, 2015 ජනවාරි සිට සමෘද්ධි සහනාධාරය මසකට රුපියල් 1,500 සිට මසකට රුපියල් 3,000 දක්වා සියයට සියයකින් ඉහළ නංවන ලදී. 2015 අප්‍රේල් සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි මෙය මසකට රුපියල් 3,500 දක්වා තවදුරටත් ඉහළ නංවන ලදී. මෙයට අමතරව, සමෘද්ධි ප්‍රතිලාභීන්ගේ සමෘද්ධි සහනාධාරය පෞද්ගලික ගිණුම් වෙත බැර කිරීමේ ක්‍රියාවලිය වේගවත් කිරීම සඳහා 2015 අප්‍රේල් සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි විද්‍යුත් අරමුදල් හුවමාරු පද්ධතියක් හඳුන්වා දෙන ලදී. තවද, සමෘද්ධි සහනාධාර ලැබීමේ අවශ්‍යතා පවතින ප්‍රතිලාභීන් හඳුනා ගැනීමේ අරමුණින් දීප ව්‍යාප්ත සමීක්ෂණයක් ද සිදු කෙරෙමින් පවතී. අඩු ආදායම්ලාභී පවුල්වල ජීවන තත්ත්වය නගාසිටුවීමට සහාය වීම සඳහා දිවිනැගුම ප්‍රජා මූලික බැංකු යටතේ ක්‍රියාත්මක වන “දිවිනැගුම දිරිය සවිය” විශේෂ ණය යෝජනා ක්‍රමය තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලදී. තවද, දිවිනැගුම ජීවනෝපාය සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ කෘෂිකර්මාන්තය, සත්ත්ව පාලනය, ධීවර හා සුළු පරිමාණ ව්‍යවසාය වැනි අංශ තවදුරටත් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා අයවැය ප්‍රතිපාදන ලබා දෙන ලදී. මීට අමතරව, ග්‍රාමීය සහ ප්‍රාදේශීය යටිතල පහසුකම් තවදුරටත් සංවර්ධනය කිරීමේ අරමුණ ඇතිව මගනැගුම වැඩසටහන ද වසර තුළ දී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය.

රජය සතු ප්‍රධාන වාණිජ ව්‍යවසායයන්ගේ මෙහෙයුම් කටයුතු වර්ධනය කිරීම සඳහා සහ ශේෂ පත්‍ර ශක්තිමත් කිරීම සඳහා 2015 වසර තුළ දී ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව, 2014 වසරේ දී ආරම්භ කරන ලද ශ්‍රීලංකන් ගුවන් සමාගමේ ගුවන්යානා ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමේ වැඩසටහන, වසර තුළ දී ද අඛණ්ඩව

ක්‍රියාත්මක වූ අතර, දැනට පවතින ගුවන්යානා වෙනුවට නව ගුවන්යානා ලබාගැනීම මගින් මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම සහ නවීන මගී පහසුකම් සැපයීම එහි අරමුණ විය. ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාවෙහි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය නැවත සකස් කරන ලද අතර, පිරිපහදු කළ බනිජතෙල් නිෂ්පාදන සඳහා කාලීන ගිවිසුම්වලට ඇතුළත් වීමට සහ තරගකාරී මිල ගණන් කැඳවීමේ ක්‍රියාවලියක් යටතේ කාලීන සැපයුම්කරුවන් තෝරා ගැනීමට එමගින් ලංකා බනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාවට ඉඩ සලසා දෙන ලදී. තවද, බනිජතෙල් නිෂ්පාදනයන්හි දේශීය විකුණුම් මිල තීරණය කිරීම සඳහා යොදාගත හැකි මිල සූත්‍රයක් සකස් කිරීම ද සාකච්ඡා මට්ටමේ පැවතුණි. මේ අතර, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ සහ ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ මූල්‍ය තත්ත්වය ද ශක්තිමත් කිරීම සඳහා භාණ්ඩාගාරයෙන් ලබාගත් ණය ප්‍රාග්ධනය බවට පරිවර්තනය කරන ලදී. තවද, තෙකලා ඇම්පියර් 30 හෝ ඊට වැඩි විදුලි සම්බන්ධතා ඇති ගෘහස්ථ පාරිභෝගිකයන් සඳහා පරිහරණය කරන වේලාව පදනම් කර ගනිමින් විකල්ප අය ක්‍රමයක් ලෙස විදුලිබල මණ්ඩලය මගින් නව විදුලි ගාස්තු අය ක්‍රමයක් හඳුන්වා දෙන ලදී.

රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ උපායමාර්ගය, රාජ්‍ය මූල්‍ය අවශ්‍යතා සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල් අවම පිරිවැයකින් සම්පාදනය කිරීම සහ රාජ්‍ය ණය අවදානම හා සම්බන්ධ අවදානම් යෝග්‍ය ආකාරයකින් අවම කිරීම සඳහා යොමු විය. මෙම වසර තුළ දී, රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වලට ආයෝජන ලබා ගැනීමේදී සෘජු නිකුත්ව යොදා ගැනීම වෙනුවට පූර්ණ වශයෙන්ම වෙන්දේසි මත පදනම් වූ ක්‍රමයක් යොදා ගන්නා ලදී. ප්‍රශස්ත ආකාරයෙන් දේශීය සහ විදේශීය ණය සංකලනයන් පවත්වා ගෙන යෑම සඳහා ද විශාල ණය ප්‍රමාණයක් එකවර පරිණත වීමේ ගැටලුව අවම කර ගැනීම සඳහා ද අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලදී. ඒ අනුව, කල්පිරෙන භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙනුවට මැදි හා දිගු කාලීන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කරනු ලැබූ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන්ම ණය ප්‍රතිමූල්‍යණය කිරීමේ අවදානම අවම කිරීම සහ ණය කළඹෙහි සාමාන්‍ය කල්පිරීමේ කාලය ඉහළ නැංවීම මෙහි අරමුණ විය. දේශීය වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික මත පීඩනය අවම කිරීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් දේශීය බැංකු ක්‍රමය හරහා විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් වටිනාකම තක්සේරු කළ ණය ලබාගන්නා උපකරණයක් වන ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර, නිරතුරුව ණය ලබාගන්නා උපකරණයක් ලෙස විශාල වශයෙන් යොදා ගන්නා ලදී.

2015 වසර තුළ දී රජය විසින් ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම මගින් එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 2.15 ක් රැස් කරන ලදී. 2015 මැයි මාසයේ දී, වසරකට සියයට 6.125 ක සාපේක්ෂව අඩු ඵලදා අනුපාතිකයක් සහ වසර 10 ක කල්පිරීමේ කාලයක් සහිත එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 650 ක ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත්ව ක්‍රමයක් රජය විසින් සාර්ථකව සිදු කරන ලදී. මීට අමතරව, 2015 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී වසරකට සියයට 6.85 ක ඵලදා අනුපාතිකයක් සහ වසර 10 ක කල්පිරීමේ කාලයක් සහිත එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.5 ක තවත් ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත්ව ක්‍රමයක් ද සිදු කරන ලදී. මෙය 2007 වසරේ නිකුත් කරන ලද පළමු ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරයේ සිට ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කර වෙළඳපොළෙහි වසරක් තුළ සිදු කරන ලද ශ්‍රී ලංකාවේ විශාලතම බැඳුම්කර නිකුත්ව විය.

අන්තර්ජාතික ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම 2015 වසරේ දී තහවුරු කරනු ලැබූ ද, ෆිච් (Fitch) ආයතනය සහ ස්ටැන්ඩර්ඩ් සහ පුචර්ස් (Standard & Poor's) ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතනය දේශීය හා විදේශීය අංශවලින් ඇති අවදානම් දක්වමින්, 2016 වසරේ මුල් කාලයේ දී ඔවුන්ගේ ශ්‍රේණිගත කිරීම්වලට සංශෝධන කිහිපයක් සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව, ෆිච් ආයතනය ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම, 2015 වසරේ දී තහවුරු කළ 'BB-' ශ්‍රේණිගත කිරීමේ සහ 'ස්ථාවර' ඉදිරි දැක්මේ සිට 'B+' සහ 'සෘණාත්මක' ඉදිරි දැක්මක් දක්වා පහත හෙලා ඇත. ෆිච් ආයතනය විසින් සැලකිල්ලට භාජනය කර ඇති අංශ වන්නේ ප්‍රතිමූල්‍ය අවදානම් ඉහළ යෑම, සැලකිය යුතු ලෙස ණය කල්පිරීම් ඉහළ යෑම, දුර්වල රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වය, විදේශ සංචිත අඩු වීම සහ ණය කළඹෙහි විදේශීය ණය ප්‍රමාණය වැඩි වීමයි. කෙසේ වුවද, ද.දේ.නි.යෙහි හිතකර වර්ධනය, මානව සංවර්ධන මට්ටම, විදේශීය ණය නිසි පරිදි ආපසු ගෙවීමේ වාර්තා සහ අඛණ්ඩ දේශපාලන ස්ථාවරභාවය මගින් නිරූපණය වන පරිදි ශ්‍රී ලංකාවේ සාර්ව ආර්ථික පරිසරය අඛණ්ඩව ශක්තිමත්ව පැවතීම ෆිච් ආයතනය විසින් ධනාත්මක සංවර්ධනයන් ලෙස දක්වා ඇත. ස්ටැන්ඩර්ඩ් සහ පුචර්ස් ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතනය 2016 මාර්තු මාසයේ දී, 'B+' දිගු කාලීන සහ 'B' කෙටි කාලීන ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් තහවුරු කළ අතර, දිගු කාලීන ඉදිරි දැක්ම 'ස්ථාවර' සිට 'සෘණාත්මක' ලෙස සංශෝධනය කළ අතර, ඒ සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය අංශයේ ද්‍රවශීලතාව මත ඇති පීඩනය සහ දුර්වල රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වය දක්වා ඇත. කෙසේ වුව ද, 2015 වසරේ දී මුඩ්ස් (Moody's) ආයතනය

විසින් තහවුරු කළ 'B1' ස්වෛරීත්ව ශ්‍රේණිගත කිරීම සහ 'ස්ථාවර' ඉදිරි දැක්ම නොවෙනස්ව පවතින අතර ශ්‍රේණිගත කිරීමේ සීමාවට ඉහළින් පිහිටි සහ ශක්තිමත් ආර්ථික වර්ධනය නොවෙනස්ව පැවතීම ශ්‍රේණිගත කිරීම් සඳහා හේතු වී ඇත.

රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ පවත්නා මූලික දුර්වලතා මගහැරවීම සඳහා අවශ්‍ය රාජ්‍ය මූල්‍ය ගැලපුම් කඩිනමින් සිදු නොකරන්නේ නම්, 2015 වසර තුළ දී පෙන්නුම් කළ දුර්වල රාජ්‍ය මූල්‍ය කාර්යසාධනය, 2016 වසරේ දී ද අඛණ්ඩව පැවතීමට ඉඩ ඇත. 2015 වසර තුළ දී රජයේ ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස අඩු වීමේ ප්‍රවණතාව වෙනස් වුවද, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 0.4 ක් පමණ වන, 2015 වසරේ දී හඳුන්වා දුන් එක් වරක් පමණක් ගෙවිය යුතු බදු ඉදිරියට ක්‍රියාත්මක නොවීම සහ වසර තුළදී සැලකිය යුතු ආදායම් ප්‍රමාණයක් රැස්කිරීමට දායක වූ මෝටර් වාහන ආනයන අඩුවීමට ඉඩ තිබීම නිසා රාජ්‍ය ආදායමෙහි තිරසාර බව අවදානමකට ලක්වනු ඇත. ඒ අතරම, පුනරාවර්තන වියදම සැලකීමේ දී තනි විශාලතම අයිතමය වන රාජ්‍ය සේවකයන්ගේ වැටුප් සඳහා වන විශාල පිරිවැය නිසා අත්‍යවශ්‍ය රාජ්‍ය ආයෝජන ද ඇතුළත් රජයේ අනෙකුත් වියදම් සඳහා ඇත්තේ සීමාසහිත ඉඩකඩක් පමණි. රාජ්‍ය සේවයට අලුතින් බඳවා ගන්නා සේවකයන් සඳහා 2016 සඳහා වන අයවැය මගින් දායකත්ව විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමයක් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර, රටෙහි ජනගහනය වියපත් වීම වේගයෙන් සිදුවන පරිසරයක් තුළ රාජ්‍ය සේවකයන් විශ්‍රාම යන අවස්ථාවේ දී ඔවුන්ගේ විශ්‍රාමිකය සහතික කරනු ලැබීම සහ විශ්‍රාම වැටුප් මගින් වාර්ෂික අයවැය ප්‍රතිපාදන මත වන පීඩනය අවම වීම මෙවැනි ක්‍රමයක් මගින් සිදු වනු ඇත. 2015 දෙසැම්බර් මස දී ඇ.එ.ජ. ෆෙඩරල් සංචිත බැංකුව විසින් පොලී අනුපාතික ඉහළ නැංවීම ප්‍රකාශයට පත් කිරීම හා අනෙකුත් අන්තර්ජාතික සංවර්ධනයන් සමඟ ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික සහ දේශීය පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑම හමුවේ රජයේ ණය ගැනීමේ පිරිවැය මැදි කාලීනව වැඩි වීමට ඉඩ ඇත. මෙම වාතාවරණය තුළ, 2016 වසර සඳහා වන අයවැයෙන් ඉලක්ක කරන ලද ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 5.9 ක් වූ අයවැය හිඟය වෙනුවට ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 5.4 ක් වූ අයවැය හිඟයක් පවත්වා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව 2016 මාර්තු මස දී ප්‍රකාශයට පත් කළ අතර, ආදායම ඉහළ නැංවීම සඳහා 2016 වසර සඳහා වන පළමු අයවැයෙන් ඉදිරිපත් කළ බදු හා සම්බන්ධ ක්‍රියාමාර්ග මත සංශෝධන කිහිපයක් ද යෝජනා කරන ලදී. රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මෙම ප්‍රතිපත්ති වඩා සඵලදායීව ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වනු ඇත.

6.3 රජයේ අයවැය කටයුතු

ආදායම සහ ප්‍රදාන

ආදායම

රජයේ ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2011 වසරේ සිට පැවති අඩුවීමේ ප්‍රවණතාව වෙනස් වෙමින් 2014 වසරේ පැවති සියයට 11.4 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 13.0 දක්වා වැඩි විය. 2015 වසරේ දී බදු නොවන ආදායම අඩු වීම හමුවේ, බදු ආදායම ඉහළ යෑම මුළු ආදායම වැඩිවීමට මුළුමනින්ම හේතු විය. එය 2015 වසර සඳහා වූ අයවැයෙහි ප්‍රකාශිත වාර්ෂික ඉලක්කය වූ ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 13.3 ට වඩා සුළු අඩු වීමකි. බදු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති සියයට 10.1 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 12.1 දක්වා වැඩි වූ අතර, බදු නොවන ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ දී වූ සියයට 1.4 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 0.9 දක්වා අඩු විය. නාමික වශයෙන් ගත් කළ, සමස්ත ආදායම 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 1,195.2 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 1,454.9 දක්වා සියයට 21.7 කින් වැඩි වූ අතර, නිෂ්පාදන බදු, ආදායම් බදු සහ ආනයන බදු ආදායම් වැඩි වීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් දායක විය. බදු නොවන ආදායම අඩු වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ, වසර තුළ දී ගාස්තු සහ අයකිරීම්වලින් ලද ආදායම වැඩි වුවද, රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන්ගෙන් ලද ලාභ හා ලාභාංශ පැවරුම් අඩු වීම සහ පොලී ආදායම හා කුලී ආදායම අඩු වීමයි.

2015 වසරේ දී බදු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පහළ යෑමේ ප්‍රවණතාව ද වෙනස් වූ අතර, එය 2014 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 10.1 හා සැසඳීමේ දී මෙම වසරේ දී සියයට 12.1 දක්වා වැඩි විය. බදු ආදායම නාමික වශයෙන්, 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 1,050.4 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 1,355.8 දක්වා සියයට 29.1 කින් වැඩි වූ අතර, එය අයවැය ඉලක්කය වූ රුපියල් බිලියන 1,337.0 ඉක්මවා යෑමකි. මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් දායක වූයේ මෝටර් වාහන ද ඇතුළුව ආනයන සම්බන්ධ බදුවලින් ලද ඉහළ ආදායම සහ සංස්ථාපිත හා සංස්ථාපිත නොවන ආදායම් බදුවල වැඩි වීමයි. ඒ අනුව, නිෂ්පාදන බදු, සංස්ථාපිත හා සංස්ථාපිත නොවන ආදායම් බදු සහ ආනයන බදු ආදී ප්‍රධාන ප්‍රභවයන්ගෙන් ලද බදු ආදායම වසර තුළ දී සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. අනෙකුත් ආදායම් ප්‍රභවයන් වන සෙස් බද්ද, විශේෂ වෙළඳ හාණ්ඩ බද්ද සහ විදුලි සංදේශ බද්ද මගින් ලද ආදායම ද මෙම වසර තුළ දී වැඩි විය. කෙසේ වුවද, වසර තුළදී

දේශීය ආර්ථික කටයුතු හා ආනයන මත වූ එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම, වරාය හා ගුවන්තොටුපළ සංවර්ධන බදු ආදායම සහ රඳවා ගැනීමේ බද්ද මගින් ලද ආදායම පසුගිය වසර හා සැසඳීමේ දී මෙම වසර තුළ දී අඩු විය. බදු ආදායම මුළු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 87.9 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 93.2 දක්වා වැඩි වූ අතර, බදු ආදායම ඉහළ අනුපාතයකින් වැඩි වීම සහ බදු නොවන ආදායමේ අඩු වීම එමඟින් පිළිබිඹු විය. වක්‍ර බදු ආදායම සමස්ත බදු ආදායමට දක්වන අනුපාතය පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 81.1 ට සාපේක්ෂව මෙම වසරේ දී සියයට 80.6 දක්වා පහළ ගිය ද, වසර තුළදී මෙමඟින් ලද ආදායම සියයට 28.3 කින් වැඩි විය. මේ අතර, සෘජු බදු ආදායම මුළු බදු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති සියයට 18.9 සිට සියයට 19.4 දක්වා වැඩි වූ අතර, 2015 වසරේ හඳුන්වා දුන් සුපිරි වාසි බද්ද ද ඇතුළුව එක්වරක් පමණක් ගෙවිය යුතු බදු මගින් ලද ආදායම මෙම වැඩි වීමට හේතු විය.

ආදායම් බදු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 2.3 දක්වා වැඩි වූ අතර, රඳවා ගැනීමේ බදු ආදායමෙහි අඩු වීමක් පෙන්නුම් කළ ද, උපයන විට ගෙවීමේ බදු ඇතුළුව සංස්ථාපිත හා සංස්ථාපිත නොවන ආදායම් බදු ආදායම වැඩි වීමේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. සෘජු බදු ආදායම නාමික වශයෙන්, පසුගිය වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 198.1 සිට රුපියල් බිලියන 262.6 දක්වා සියයට 32.5 කින් වැඩි විය. සංස්ථාපිත සහ සංස්ථාපිත නොවන ආදායම් බදු ආදායම පසුගිය වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 100.0 සිට රුපියල් බිලියන 167.3 දක්වා සියයට 67.2 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වූ අතර, මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන්

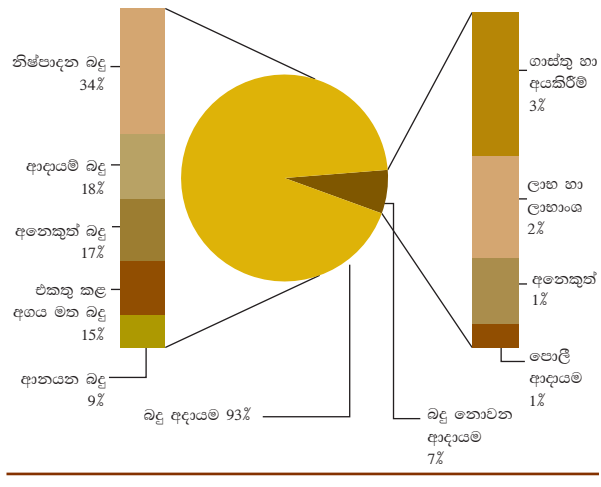
6.2 සංඛ්‍යා සටහන **ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව රාජ්‍ය ආදායම**

ශීර්ෂය	2014	2015		2016 අනුමාන ඇස්තමේන්තු
		අනුමාන ඇස්තමේන්තු	නාවකාලික	
රුපියල් මිලියන				
බදු ආදායම (අ)	1,050,362	1,337,000	1,355,779	1,646,000
ආදායම් බදු	198,115	310,600	262,583	251,700
එකතුකළ අගය මත බදු	275,350	296,000	219,700	240,000
නිෂ්පාදන බදු	256,691	343,435	497,652	556,235
ආනයන මත බදු	81,108	85,000	132,189	125,000
අනෙකුත් බදු	239,099	301,965	243,655	473,065
බදු නොවන ආදායම	144,844	167,700	99,099	176,970
මුළු ආදායම	1,195,206	1,504,700	1,454,878	1,822,970
ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස				
බදු ආදායම (අ)	10.1	11.8	12.1	13.2
ආදායම් බදු	1.9	2.7	2.3	2.0
එකතුකළ අගය මත බදු	2.6	2.6	2.0	1.9
නිෂ්පාදන බදු	2.5	3.0	4.4	4.4
ආනයන මත බදු	0.8	0.8	1.2	1.0
අනෙකුත් බදු	2.3	2.7	2.2	3.8
බදු නොවන ආදායම	1.4	1.5	0.9	1.4
මුළු ආදායම	11.4	13.3	13.0	14.6

(අ) විශේෂ ව්‍යාපෘති සඳහා ප්‍රදානය කළ බදු නිදහස් කිරීම් සහ රාජ්‍ය සේවකයන්ගේ රථ වහන ආනයනයේදී ලබා දුන් බදු සහන ද මෙයට ඇතුළත් වේ.

හේතු වූයේ 2015 වසරේ දී හඳුන්වා දුන් සුපිරි වාසි බද්ද ඇතුළුව එක් වරක් පමණක් ගෙවිය යුතු බදු මගින් වසර තුළ දී ලබාගත් රුපියල් බිලියන 50.0 ක පමණ ආදායමයි. තවද, නිෂ්පාදන භාණ්ඩ සහ දුම්කොළ යන අංශයන්ට අදාළ දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්හි අඛණ්ඩව සිදු වූ වැඩි වීම ද සංස්ථාපිත බදු ආදායමේ මෙම වැඩි වීම සඳහා දායක විය. උපයන විට ගෙවීමේ බදු සඳහා වන බදු නිදහස් වාර්ෂික ආදායම වසරකට වූ රුපියල් 600,000 සිට රුපියල් 750,000 දක්වා ඉහළ දැමුව ද, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවෙහි විගණන ක්‍රියාවලියෙහි සිදු වූ ශක්තිමත් වීම හේතුවෙන් උපයන විට ගෙවීමේ බදු ආදායම 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 22.3 සිට රුපියල් බිලියන 26.2 දක්වා සියයට 17.5 ක වර්ධනයක් වාර්තා කරන ලදී. රඳවා ගැනීමේ බදු ආදායම නාමික වශයෙන් රුපියල් බිලියන 62.9 දක්වා සියයට 9.6 කින් අඩු වූ අතර, සමස්ත බදු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස එය 2014 වසරේ පැවති සියයට 6.6 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 4.6 දක්වා අඩු විය. මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ, පොලී ආදායම පදනම් කර ගනිමින් සියයට 10.0 දක්වා තැන්පතු පොලිය මත පැවති විවිධ රඳවා ගැනීමේ බදු අනුපාතිකයන් වෙනුවට සියයට 2.5 ක තනි බදු අනුපාතිකයක් පැනවීම සහ දේශීය වෙළඳපොළ තුළ සාපේක්ෂව අඩු පොලී අනුපාතික පැවතීමයි. ආර්ථික සේවා ගාස්තු ආදායම ද රුපියල් බිලියන

6.2 රජය සටහන **රාජ්‍ය ආදායමේ සංයුතිය - 2015**

6.1 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු විය. ආදායම් බදු ආදායම සමස්ත බදු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති සියයට 18.9 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 19.4 දක්වා වැඩි වූ අතර, සෘජු බදු මුළු බදු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ඉහළ නැංවීම සඳහා රජය ගත් උත්සාහය එමගින් පිළිබිඹු විය. තවද, ආදායම් බදු ආදායම මුළු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ද 2014 වසරේ පැවති සියයට 16.6 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 18.0 දක්වා වැඩි විය.

එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ අතර, ඒ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ 2015 ජනවාරි සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි එකතු කළ අගය මත බදු අනුපාතිකය සියයට 12 සිට සියයට 11 දක්වා අඩු කිරීම සහ මෝටර් වාහන, සිගරට් සහ මධ්‍යසාර ආදී නිෂ්පාදන බදු/සුරා බදු අය කළ හැකි අයිතම සඳහා වූ එකතු කළ අගය මත බදු ඉවත් කිරීමයි. ඒ අනුව, එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරෙහි වාර්තා වූ සියයට 2.6 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 2.0 දක්වා අඩු විය. එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම නාමික වශයෙන් ද, පසුගිය වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 275.4 සිට මෙම වසරේ දී රුපියල් බිලියන 219.7 දක්වා සියයට 20.2 කින් අඩු විය. ඒ අනුව, දේශීය ආර්ථික කටයුතු මත වූ එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම පසුගිය වසර හා සැසඳීමේ දී රුපියල් බිලියන 130.5 දක්වා සියයට 6.8 කින් ද, ආනයන මත වන එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 89.2 දක්වා සියයට 34.1 කින් ද අඩු විය. පසුගිය වසරේ දී බදු ආදායම වෙත ඉහළම දායකත්වය සැපයූ එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම, සමස්ත බදු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 26.2 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 16.2 දක්වා අඩු විය. තවද, එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම මුළු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ද 2014 වසරේ පැවති සියයට 23.0 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 15.1 දක්වා අඩු විය.

නිෂ්පාදන බදු/සුරා බදු ආදායම, 2015 වසරේ දී මුළු බදු ආදායම වෙත ඉහළම දායකත්වය සැපයූ අතර, මෝටර් වාහන, මධ්‍යසාර හා සිගරට් මත පනවන ලද ඉහළ සංයුක්ත නිෂ්පාදන බදු අනුපාතිකයෙහි බලපෑම මෙමගින් පිළිබිඹු විය. නිෂ්පාදන බදු ආදායම වසර තුළ දී මුළු බදු ආදායමෙන් සියයට 36.7 කට සහ රජයේ මුළු ආදායමෙන් සියයට 34.2 කට දායක විය. ඒ අනුව, නිෂ්පාදන බදු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති සියයට 2.5 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 4.4 දක්වා ඉහළ ගිය අතර, නාමික වශයෙන් එය පසුගිය වසරේ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 256.7 හා සැසඳීමේ දී මෙම වසරේ දී රුපියල් බිලියන 497.7 දක්වා සියයට 93.9 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. නිෂ්පාදන බදු ආදායම සඳහා ඉහළම දායකත්වය

සපයනු ලබන මෝටර් වාහන මත ලැබුණු නිෂ්පාදන බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 263.5 දක්වා සියයට 167.4 කින් ඉහළ ගියේය. මෝටර් වාහන මත වූ නිෂ්පාදන බදු ආදායම ඉහළ යන ලද්දේ මෝටර් වාහන මත වූ එකතු කළ අගය මත බද්ද, ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද, සෙස් බද්ද, ආනයන තීරු බද්ද සහ වරාය හා ගුවන්තොටුපළ සංවර්ධන බද්ද වෙනුවට 2014 වසර අවසානයේ සිට ඉහළ නිෂ්පාදන බද්දක් පැනවීම සහ සහ සෙන්ටිමීටර 1,000 ට අඩු ධාරිතාවකින් යුත් මෝටර් වාහන සඳහා බදු අඩු කිරීම, සාපේක්ෂව අඩු පොලී අනුපාතික පැවතීම, වැය කළ හැකි ආදායම ඉහළ යෑම සහ වසර තුළ දී ජපාන “යෙන්” අවප්‍රමාණය වීම නිසා මෝටර් වාහන ආනයනය සියයට 51.6 කින් වැඩි වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ය. තවද, වසර තුළ දී මධ්‍යසාර මගින් ලද සුරා බදු ආදායම සියයට 52.3 කින් ඉහළ ගිය අතර මධ්‍යසාර නිෂ්පාදනය මත එකතු කළ අගය මත බද්ද සහ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද වෙනුවට 2014 අග භාගයේ සිට ඉහළ සුරා බද්දක් පැනවීම, සැර සහ මෝල්ට් මධ්‍යසාර මත සුරා බදු ඉහළ නැංවීම සහ සැර මධ්‍යසාර නිෂ්පාදනය වසර තුළ දී සියයට 17.7 කින් ඉහළ යෑම මෙම වැඩිවීම සඳහා දායක විය. අදාළ බලධාරී ආයතන විසින් පරීක්ෂා කිරීම් සිදු කිරීම වැඩි කිරීම ද මෙම ඉහළ යෑම සඳහා දායක විය. සිගරට් මත වූ නිෂ්පාදන බදු මගින් ලද ආදායම රුපියල් බිලියන 80 දක්වා සියයට 39.8 කින් වැඩි වූ අතර, මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ සිගරට් ආනයනය සහ නිෂ්පාදනය මත වූ එකතු කළ අගය මත බදු සහ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු වෙනුවට 2014 අග භාගයේ දී ඉහළ අනුපාතිකයකින් යුතු නිෂ්පාදන බද්දක් පැනවීම සහ සිගරට් වෙළඳාම පසුගිය වසර තුන තුළ පැවති අඩු වීමට සාපේක්ෂව 2015 වසර තුළ දී සියයට 10.1 කින් ඉහළ යෑමයි. ඛනිජ තෙල් නිෂ්පාදන මත වූ නිෂ්පාදන බදු ආදායම ද රුපියල් බිලියන 45.1 දක්වා සියයට 56.9 කින් වැඩි විය.

ආනයන බදු සහ විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද මගින් ලද ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ දී පැවති සියයට 1.2 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 1.6 දක්වා ඉහළ ගියේය. නාමික වශයෙන් ආනයන බදු ආදායම 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 81.1 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 132.2 දක්වා සියයට 63.0 කින් ඉහළ ගිය අතර, විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද මගින් ලද ආදායම 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 48.0 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 52.3 දක්වා සියයට 9.0 කින් ඉහළ යන ලදී. ආනයන බදු ආදායම ඉහළ යෑමට දායක වූයේ මධ්‍යසාර ආනයන සඳහා එකතු කළ අගය මත බද්ද සහ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද වෙනුවට ආනයන බදු සහ සෙස් බද්ද පැනවීම සහ ආනයන බදු අදාළ වන ආනයන වැඩි වීමයි. විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්දෙන්

ලද ආදායම වැඩි වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ, දේශීය වෙළඳපොළ සැපයුම් තත්ත්වයන් සැලකිල්ලට ගෙන වරින්වර විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද සංශෝධනය කිරීමයි. ආනයන බදු ආදායම මුළු බදු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති සියයට 7.7 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 9.8 දක්වා ඉහළ ගියේය. කෙසේ වුව ද, විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්දෙන් ලද ආදායම මුළු බදු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පසුගිය වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 4.6 සිට මෙම වසරේ දී සියයට 3.9 දක්වා අඩු වූ අතර, අනෙක් බදුවලට සාපේක්ෂව විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්දෙන් ලැබෙන ආදායමේ සුළු වැඩි වීමක් පමණක් සිදු වීම එයට ප්‍රධාන හේතුව විය.

ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පසුගිය වසරේ දී මෙන්ම 2015 වසරේ දී ද සියයට 0.4 ක නොවෙනස්ව පැවතුණු අතර, එය නාමික වශයෙන් වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 45.0 දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි විය. 2014 වසරේ අවසාන භාගයේ සිට මෝටර් වාහන, මධ්‍යසාර හා සිගරට් සඳහා වූ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ඉවත් කිරීම, ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු අදාළ වන පිරිවැටුම් සීමාව කාර්තුවකට රුපියල් මිලියන 3 සිට කාර්තුවකට රුපියල් මිලියන 3.75 දක්වා වැඩි කිරීම සහ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද අදාළ වන ආනයන ඉහළ යෑමේ ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ආදායම සුළු වශයෙන් වැඩිවිය. ඒ අනුව, දේශීය භාණ්ඩ හා සේවා මත වූ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ආදායම 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 28.0 දක්වා සියයට 1.6 කින් සුළු වශයෙන් අඩු වුවද ආනයන මත ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 17.0 දක්වා සියයට 5.4 කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ආදායම මුළු බදු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති සියයට 4.2 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 3.3 දක්වා අඩු විය.

අනෙකුත් බදු වර්ගවලින් ලද ආදායම් 2015 වසර තුළ දී මිශ්‍ර ප්‍රතිඵල පෙන්වීය. ඒ අනුව, වරාය සහ ගුවන්තොටුපළ සංවර්ධන බදු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති සියයට 0.7 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 0.5 දක්වා අඩු වූ අතර, සෙස් සහ විදුලි සංදේශ බදු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පිළිවෙලින් පෙර වසරේ පැවති සියයට 0.4 සහ සියයට 0.3 හා සැසඳීමේ දී 2015 වසර තුළ දී නොවෙනස්ව පැවතුණි. වරාය හා ගුවන්තොටුපළ සංවර්ධන බදු ආදායම 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 58.6 දක්වා සියයට 14.6 කින් අඩු වූ අතර, මෝටර් වාහන ආනයන මත වූ වරාය සහ ගුවන්තොටුපළ සංවර්ධන බද්ද සහ අනෙකුත් බදු වෙනුවට තනි බද්දක් ලෙස නිෂ්පාදන බද්දක් පැනවීම එයට ප්‍රධාන වශයෙන්

හේතු විය. කෙසේ වුව ද, සෙස් බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 46.3 දක්වා සියයට 19.6 කින් ඉහළ ගිය අතර, සෙස් බදු ආදායම ඉහළ යෑම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ නව අයිතම සඳහා සෙස් බදු පැනවීම සහ තෝරාගත් අයිතම කිහිපයක් මත සෙස් බදු අනුපාතික ඉහළ නැංවීමයි. තවද, විදුලි සංදේශ බදු ආදායම නාමික වශයෙන් වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 33.4 දක්වා සියයට 6.4 කින් වැඩි වූ අතර, විදුලි සංදේශ කටයුතු සම්බන්ධ ක්‍රියාකාරකම් පුළුල් වීම එයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය.

බදු නොවන ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස මෙන්ම නාමික වශයෙන් ද අඩු වූ අතර, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මෙන්ම රජය සතු අනෙකුත් වාණිජ ව්‍යවසායයන්ගෙන් ලද ලාභ සහ ලාභාංශ පැවරුම් අඩු වීම එයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. ඒ අනුව, බදු නොවන ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 1.4 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 0.9 දක්වා අඩු විය. බදු නොවන ආදායම මුළු රාජ්‍ය ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 12.1 සිට සියයට 6.8 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ අතර, නාමික වශයෙන් ද එය රුපියල් බිලියන 99.1 දක්වා සියයට 31.6 ක අඩු වීමක් වාර්තා කරන ලදී. බදු නොවන ආදායම තුළ ඇති රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන්ගෙන් ලද ලාභ සහ ලාභාංශ පැවරුම්වලින් ලද ආදායම, 2014 වසරේ දී පැවති රුපියල් බිලියන 46.8 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 29.8 දක්වා සියයට 36.3 කින් අඩු විය. පොලී ආදායම සහ කුලී ආදායම ද වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 7.3 දක්වා සියයට 46.3 කින් අඩු වූ අතර, වෙළඳපොළ තුළ පැවති අඩු පොලී අනුපාතික එයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. කෙසේ වුව ද, ගාස්තු හා අයකිරීම්වලින් ලද ආදායම සහ සමාජ ආරක්ෂණ ආයතන මුදල් පසුගිය වසර හා සැසඳීමේ දී පිළිවෙලින් සියයට 19.4 කින් සහ සියයට 2.0 කින් ඉහළ ගියේය.

ප්‍රදාන

වසර තුළ දී ලද මුළු විදේශීය ප්‍රදාන 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 9.4 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 6.0 දක්වා අඩු විය. මෙය 2015 වසර සඳහා වන වාර්ෂික ඇස්තමේන්තුවේ වූ රුපියල් බිලියන 30.0 ට වඩා සැලකිය යුතු පහළ අගයකි. බහුපාර්ශ්වීය ආධාරකරුවන්ගෙන් ලැබුණු ප්‍රදාන 2014 වසරේ දී වූ රුපියල් බිලියන 5.4 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 4.4 දක්වා අඩු වුව ද, බහුපාර්ශ්වීය ආධාරකරුවන්ගෙන් ලද ප්‍රදාන, මුළු ප්‍රදානවල ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති සියයට 57.7 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 73.2 දක්වා වැඩි වූ අතර, ද්විපාර්ශ්වීය

මූලාශ්‍රයන්ගෙන් ලද ප්‍රදාන පසුගිය වසරේ දී වූ රුපියල් බිලියන 4.0 ට සාපේක්ෂව මෙම වසරේ දී රුපියල් බිලියන 1.6 දක්වා අඩු වීම ඊට හේතු විය. විදේශීය ප්‍රදාන ලැබීම ප්‍රධාන වශයෙන් සිදු වූයේ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය (IDA), ජපාන රජය සහ ලෝක ආහාර වැඩසටහන මගිනි.

වියදම් සහ ශුද්ධ ණය දීම

මුළු වියදම හා ශුද්ධ ණය දීම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති සියයට 17.2 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 20.5 දක්වා ඉහළ ගිය අතර, පුනරාවර්තන වියදම මෙන්ම ප්‍රාග්ධන හා ශුද්ධ ණය දීමවල ඉහළ යෑම මේ සඳහා හේතු විය. ඒ අනුව, මුළු වියදම හා ශුද්ධ ණය දීමවල ඉහළ යෑම, පුනරාවර්තන වියදම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 15.2 දක්වා ප්‍රතිශතාංක 2.5 කින් සහ ප්‍රාග්ධන වියදම හා ශුද්ධ ණය දීම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 5.3 දක්වා ප්‍රතිශතාංක 0.8 කින් වැඩි වීමේ ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සිදු විය. මුළු වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම නාමික වශයෙන්, 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 1,795.9 සිට 2015 වසරේ දී, රුපියල් බිලියන 2,290.4 දක්වා සියයට 27.5 කින් ඉහළ ගියේය. 2015 වසරේ දී රාජ්‍ය ආයෝජන ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 5.4 ක් වූ අතර, එය 2014 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 4.7 හා සැසඳීමේ දී සැලකිය යුතු ඉහළ අගයකි.

පුනරාවර්තන වියදම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති සියයට 12.7 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 15.2 දක්වා වැඩි වූ අතර, සියලුම ප්‍රධාන පුනරාවර්තන වියදම් අයිතමවල ඉහළ යෑමක් එමගින් පිළිබිඹු විය. පුනරාවර්තන වියදම් නාමික වශයෙන්, 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 1,322.9 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 1,701.7 දක්වා සියයට 28.6 කින් ඉහළ ගිය අතර, එය 2015 සඳහා වූ අයවැයෙහි සඳහන් රුපියල් බිලියන 1,552.0 ක ඉලක්කය ද ඉක්මවා යෑමකි. වැටුප් හා වේතන වැඩි වීම පුනරාවර්තන වියදම් ඉහළ යෑම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූ අතර, පොලී ගෙවීම් සහ වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාර ද පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව මෙන්ම 2015 වසර සඳහා වන ඉලක්කයට සාපේක්ෂව ඉහළ ගියේය.

පුනරාවර්තන වියදම්හි තනි විශාලතම වියදම් අයිතමය වන වැටුප් හා වේතන මත සිදු කළ වියදම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති සියයට 4.2 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 5.0 දක්වා ඉහළ ගියේය. වැටුප් හා වේතන මත වියදම නාමික වශයෙන් ද, රුපියල් බිලියන 561.7 දක්වා සියයට 27.4 කින් ඉහළ ගිය අතර රාජ්‍ය අංශයේ සියලුම

6.3 සංඛ්‍යා සටහන **ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම**

ශීර්ෂය	2014	2015		2016 අනුමත අයුතමෙන්
		අනුමත අයුතමෙන්	තාවකාලික	
රුපියල් බිලියන				
පුනරාවර්තන වියදම්	1,322,898	1,552,035	1,701,658	1,717,239
භාණ්ඩ හා සේවා වියදම	568,829	716,351	772,563	757,722
එයින් වැටුප් හා වේතන	440,982	570,000	561,730	581,341
පොලී ගෙවීම්	436,395	425,030	509,674	520,452
විදේශීය	108,461	76,000	115,386	79,233
දේශීය	327,934	349,030	394,289	441,219
වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාර	317,674	410,654	419,420	439,065
එයින් කුටුම්භ සහ අනෙකුත් අංශයන්ට	251,665	350,805	345,483	371,392
සමාදායී	15,042	41,000	39,994	43,950
විශ්‍රාම වැටුප්	126,136	159,890	155,320	167,845
පොහොර සහනාධාර	31,802	35,000	49,571	35,000
අනෙකුත්	78,685	114,915	100,598	124,597
ප්‍රාග්ධන වියදම්	459,855	472,928	588,175	859,482
මූර්ත වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම්	252,303	226,571	313,260	622,066
ප්‍රාග්ධන පැවරුම්	207,551	246,357	274,916	237,416
ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ පසු ණය දීම	13,112	9,113	561	1,399
මුළු වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම	1,795,865	2,034,076	2,290,394	2,578,119
ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස				
පුනරාවර්තන වියදම්	12.7	13.7	15.2	13.7
භාණ්ඩ හා සේවා වියදම	5.4	6.3	6.9	6.1
එයින් වැටුප් හා වේතන	4.2	5.0	5.0	4.7
පොලී ගෙවීම්	4.2	3.8	4.6	4.2
විදේශීය	1.0	0.7	1.0	0.6
දේශීය	3.1	3.1	3.5	3.5
වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාර	3.0	3.6	3.8	3.5
එයින් කුටුම්භ සහ අනෙකුත් අංශයන්ට	2.4	3.1	3.1	3.0
සමාදායී	0.1	0.4	0.4	0.4
විශ්‍රාම වැටුප්	1.2	1.4	1.4	1.3
පොහොර සහනාධාර	0.3	0.3	0.4	0.3
අනෙකුත්	0.8	1.0	0.9	1.0
ප්‍රාග්ධන වියදම්	4.4	4.2	5.3	6.9
මූර්ත වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම්	2.4	2.0	2.8	5.0
ප්‍රාග්ධන පැවරුම්	2.0	2.2	2.5	1.9
ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ පසු ණය දීම	0.1	0.1
මුළු වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම	17.2	18.0	20.5	20.6

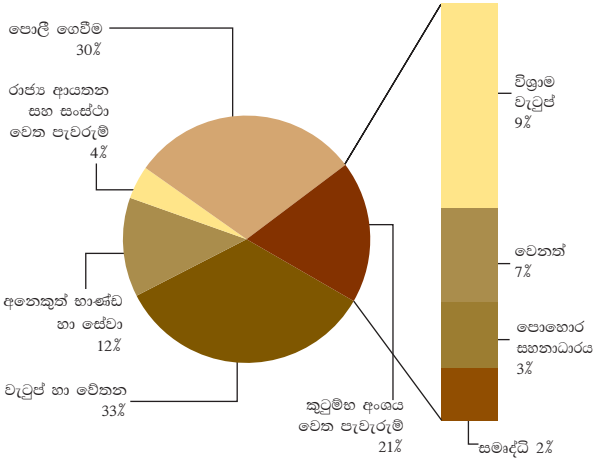
මූලාශ්‍රය: මුදල් අමාත්‍යාංශය

මට්ටම්වල සේවකයන්ගේ වැටුප් හා වේතන ඉහළ යෑම ඒ මගින් පිළිබිඹු විය. වැටුප් හා වේතන වැඩි වීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ 2014 නොවැම්බර් සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි මසකට රුපියල් 3,000 ක අතුරු දීමනාවක් ප්‍රදානය කිරීම සහ 2015 පෙබරවාරි සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි එය මසකට තවත් රුපියල් 5,000 කින් ද, 2015 ජූනි සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි මසකට තවත් රුපියල් 2,000 කින් ද වැඩි කිරීමයි. ඒ අනුව, එක් පුද්ගලයකු සඳහා මසකට මුළු වියදම වැඩි වීම රුපියල් 10,000 ක් වන අතර, එය රජයේ අයවැය සඳහා රුපියල් බිලියන 160.0 ක පමණ අමතර වියදමක් විය. තවද, විධායක ශ්‍රේණියේ නිලධාරීන්

6

6.3 රජය සටහන

රාජ්‍ය පුනරාවර්තන වියදමේ සංයුතිය - 2015

සඳහා විධායක දීමනාවක් ප්‍රදානය කිරීම ද වැටුප් හා වෙනත් වියදම් වැඩිවීම සඳහා හේතු විය. ආරක්ෂක සේවා සඳහා වන වැටුප් හා වෙනත් ඇතුළුව මධ්‍යම රජයේ සේවකයන්ගේ වැටුප් හා වෙනත් රුපියල් බිලියන 410.9 දක්වා සියයට 28.7 කින් ඉහළ ගිය අතර, පළාත් සභාවල සේවකයින්ගේ වැටුප් හා වෙනත් සඳහා සිදු කළ මධ්‍යම රජයේ දායකත්වය වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 150.8 දක්වා සියයට 23.8 කින් ඉහළ ගියේය. වැටුප් සහ වෙනත් සඳහා දරනු ලැබූ වියදම මුළු පුනරාවර්තන වියදමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති සියයට 33.3 හා සැසඳීමේ දී 2015 වසරේ දී සියයට 33.0 ක් විය.

අනෙකුත් භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වූ වියදම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති සියයට 1.2 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 1.9 දක්වා ඉහළ ගිය අතර, එය නාමික වශයෙන් ද රුපියල් බිලියන 210.8 දක්වා සියයට 64.9 කින් ඉහළ ගියේය. මධ්‍යම රජය විසින් අනෙකුත් භාණ්ඩ හා සේවා සහ මහජන සාමය හා ආරක්ෂාව ඇතුළුව ආරක්ෂක සේවා මත සිදු කළ වියදම 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 123.4 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 190.9 දක්වා සියයට 54.6 කින් ඉහළ ගියේය. එය වසර තුළ දී අනෙකුත් භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වූ මුළු වියදමෙන් සියයට 90.5 ක් විය.

2015 වසරේ දී, පොලී ගෙවීම් සඳහා සිදු කළ වියදම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 4.2 සිට සියයට 4.6 දක්වා වැඩි වූ අතර, රජයේ ආදායම අඩු වීම සහ අනෙකුත් විදේශ මුදල්වලට සාපේක්ෂව රුපියලෙහි අගය අවප්‍රමාණය වීම හේතුවෙන් රජයේ ණය ගැනීම්වල සිදු වූ ඉහළයාම එයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. පොලී ගෙවීම්

සඳහා වූ වියදම නාමික වශයෙන් 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 436.4 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 509.7 දක්වා සියයට 16.8 කින් ඉහළ ගිය අතර, එය මුළු පුනරාවර්තන වියදමෙන් සියයට 30.0 ක් විය. දේශීය ණය මත වන පොලී වියදම 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 327.9 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 394.3 දක්වා සියයට 20.2 කින් ඉහළ ගිය අතර, 2015 වසර අවසාන වන විට නොපිය වූ දේශීය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 4,959.2 දක්වා සියයට 15.9 කින් ඉහළ යෑම එයට ප්‍රධාන හේතුව විය. මේ අතර, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වූ පොලී ගෙවීම්, 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 207.7 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 295.8 දක්වා සියයට 42.4 කින් ඉහළ ගියේය. පොලී අනුපාතිකවල සාමාන්‍යය 2014 වසරේ පැවති සියයට 7.3 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 9.0 දක්වා ඉහළ යෑම සහ 2015 වසර අග වනවිට භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රමාණය සියයට 16.2 කින් ඉහළ යෑම භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වූ පොලී ගෙවීම් ඉහළ යෑමට හේතු විය. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා වූ පොලී වියදම 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 78.8 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 57.7 දක්වා සියයට 26.8 කින් අඩු වූ අතර භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මාර්ගයෙන් ණය ලබා ගැනීමට රජය දැක් වූ අඩු නැඹුරුතාව සහ පොලී අනුපාතිකවල සාමාන්‍යය පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 11.3 සිට සියයට 8.8 දක්වා අඩු වීම ඒ මගින් පිළිබිඹු විය. මීට අමතරව, 2015 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර සහ රුපියල් ණය සඳහා වූ පොලී ගෙවීම් පිළිවෙළින් රුපියල් බිලියන 23.4 ක් සහ රුපියල් බිලියන 4.6 ක් විය. මේ අනුව, දේශීය ණය මත වන පොලී වියදම මුළු පොලී වියදමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 75.1 හා සැසඳීමේ දී 2015 වසරේ දී සියයට 77.4 දක්වා වැඩි විය. මේ අතර, විදේශීය ණය මත වන පොලී වියදම 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 108.5 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 115.4 දක්වා සියයට 6.4 කින් වැඩි විය. මෙය, 2015 වසර අග වනවිට විදේශීය ණය ප්‍රමාණය සියයට 13.8 කින් ඉහළ යෑම සහ විදේශීය ණය සඳහා වන පොලී අනුපාතිකවල සාමාන්‍යය 2014 වසරේ පැවති සියයට 3.5 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 3.3 දක්වා අඩු වීමෙහි ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයක් විය.

මුළු වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාර ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති සියයට 3.0 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 3.8 දක්වා වැඩි වූ අතර කුටුම්භ සහ අනෙකුත් අංශ වෙත කරන ලද පැවරුම්වල සිදු වූ සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම ඒ සඳහා හේතු විය. වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාර නාමික වශයෙන් ද 2014 වසරෙහි වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 317.7 හා

විශේෂ සටහන 9

ජනගහනය වියපත් වීම : අභියෝග හා ඉදිරි දැක්ම

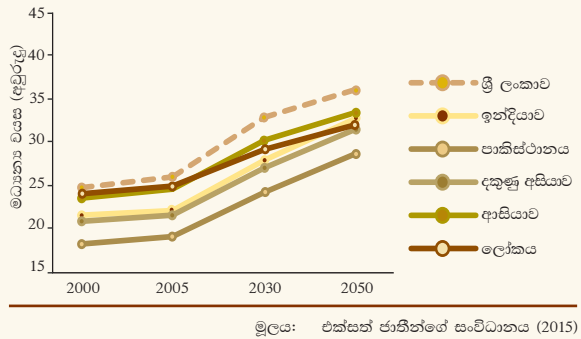
ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය, දකුණු ආසියාවේ වියපත්ම ජනගහනය වන අතර, ලොව වේගයෙන්ම වියපත් වන ජනගහන අතරින් එකක් ද වේ (එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය, 2015). 2015 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය මිලියන 20.96 ක් දක්වා ළඟා වූ අතර, එයින් සියයට 13.9 ක් වයස අවුරුදු 60 ට වැඩි බවට ඇස්තමේන්තු කර ඇත. මෙම අගය වසර 2050 හා වසර 2100 වන විට, පිළිවෙළින් සියයට 28.6 ක් හා සියයට 40.0 ක් දක්වා ශීඝ්‍ර ලෙස ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ (එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය, 2015). සුභසාධනය, අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍ය සඳහා දශක කිහිපයක් පුරා කරන ලද ආයෝජන හේතුවෙන් ආයු අපේක්ෂාව ඉහළ යාම සහ ශීඝ්‍ර ලෙස පහළ යන සාඵලතා අනුපාතය යන ශ්‍රී ලංකාවට අනන්‍ය ජනවිකාශ ලක්ෂණ හේතුවෙන් මෙරට, දකුණු ආසියානු කලාපයේ විශේෂ රටක් ලෙස සැලකේ. වයස් ව්‍යුහයේ ඇති වී තිබෙන පරිවර්තන හේතුවෙන් මේ වන විට ජනවිකාශ ප්‍රතිලාභයක් නිර්මාණය වී ඇති අතර, එහිදී වැඩිකරන වයසේ (අවුරුදු 15 - 64) පසුවන ජනගහනයේ

ප්‍රතිශතය යැපෙන්නන්ගේ (අවුරුදු 15 ට අඩු හා අවුරුදු 64 ට වැඩි) ප්‍රතිශතයට වඩා සැලකිය යුතු ඉහළ අගයක් ගන්නා අතර, එය ආර්ථික වර්ධනය සඳහා හිතකර වේ. කෙසේ වෙතත්, ජනගහනය ශීඝ්‍රයෙන් වියපත් වීම හේතුවෙන් මෙම තත්ත්වය වැඩි කාලයක් ගතවීමට පෙර වියැකී යනු ඇත.¹

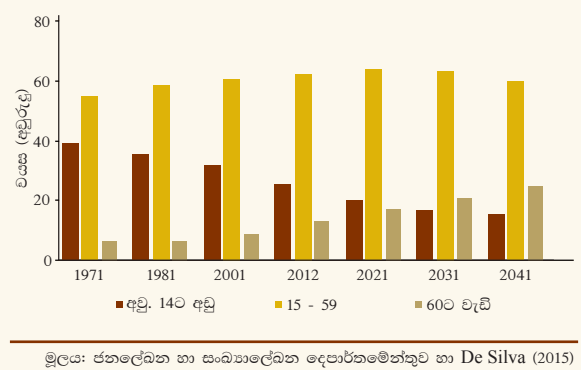
ජනගහනය වියපත් වීම බහුමාන අභියෝගයන්ට හේතු වේ

සංවර්ධිත රටවල මෙන් නොව, ජනවිකාශ සන්නාතිය හේතුවෙන් පැන නගින බහුමාන අභියෝගවලට ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ දෙන්නේ ඒක පුද්ගල දැද්දෙනි. සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු මට්ටමක පවතින අතර වැඩිහිටියන් සඳහා වන සුභසාධන පහසුකම් නොදියුණු මට්ටමක පවතින පසුබිමක් යටතේය. වොඩොපිවෙක් හා අරුණතිලක (Vodopivec and Arunatilake), (2008) වාර්තා කරන පරිදි ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩිහිටි ජනගහනයෙන් දහයෙන් කොටසකට පමණක් සිය ප්‍රධාන ආදායම් මාර්ගය ලෙස විශ්‍රාම වැටුප් හිමිවන අතර, එය 2015 වසරේ දී ද ආසන්න වශයෙන් එම මට්ටමේ ම පවතී. එබැවින්, වැඩිහිටියන් සඳහා පවුලෙන් ලැබෙන උපකාර ඉදිරි දශක කිහිපය තුළ දී ද තවදුරටත් වැදගත් වනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, ශීඝ්‍ර නාගරීකරණයත් සමග කුඩා පවුල් ඇතිවන බැවින් වැඩිහිටියන් සඳහා පවුලෙන් ලැබෙන උපකාර අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවයක් පවතී. ග්‍රාමීය නාගරික සංක්‍රමණය හා ශ්‍රම බලකායේ ස්ත්‍රී සහභාගීත්වය ඉහළ යාම මගින් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල පවා වැඩිහිටියන්ට උපකාර කිරීම තවදුරටත් ගැටළුකාරී වේ. මෙයට අමතරව ඉතුරුම් අඩුවීම මෙන්ම විශ්‍රාම වැටුප් හා සෞඛ්‍ය වියදම් ඉහළ යාම හේතුවෙන්, අවසානයේ දී රජයේ අයවැය මත අනිවාර්ය පීඩනයක් ඇති වන අතර, මෙම තත්ත්වයන් හේතුවෙන් ඇතිවන බලපෑම් බරපතල ගැටළු ලෙස අඛණ්ඩව පවතී. වැඩිකරන වයසේ පසුවන සාමාන්‍ය පුද්ගලයෙකුට සාපේක්ෂව වැඩිහිටි පුද්ගලයෙකු විසින් කරන ඉතුරුම් ප්‍රමාණය අඩු බැවින්, එය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය මත සැලකිය යුතු සෘණාත්මක බලපෑමක් ඇති කරනු ඇත. වියපත් වීම හේතුවෙන් වැඩිකරන වයසේ පසුවන ජනගහනයේ ප්‍රතිශතය අඩුවීම, ආර්ථික වර්ධනය අඩාල කරමින් ශ්‍රම බලකාය හීන කිරීමට හේතු විය හැකිය. එමගින්, ආදායම් බදු පදනම මෙන්ම ගෘහ ඒකක ආදායම ද අඩු විය හැකි අතර, ඒ හේතුවෙන් රජයේ බදු ආදායම තවදුරටත් පහළ යා හැකිය.

රූප සටහන වි.ස. 9.1 නෝරාගත් රටවල/කලාපවල ජනගහනයේ මධ්‍යන්‍ය වයස

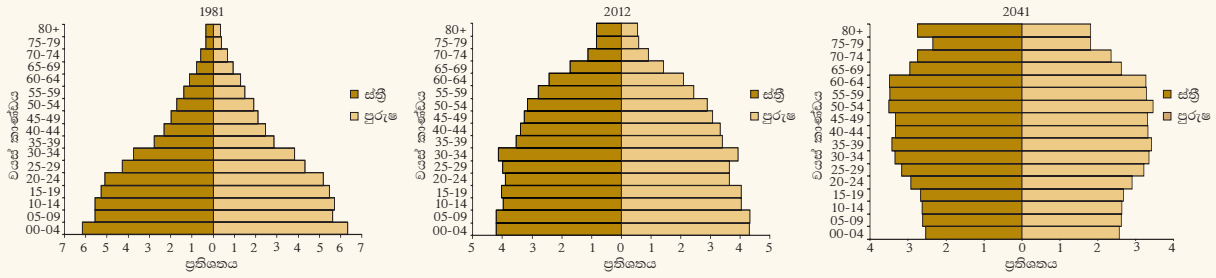
රූප සටහන වි.ස. 9.2 ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයේ ව්‍යාප්තිය

¹ වැඩිකරන වයසේ ජනගහනය අවුරුදු 65 දක්වා වෙනැයි සැලකුවහොත් 1991 - 2031 අතර කාලය තුළ ජනවිකාශ ප්‍රතිලාභ පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, විශ්‍රාම යාමේ අනිවාර්ය වයස් සීමාව අවුරුදු 60 යැයි සැලකුවහොත් එය වසර 2017 දක්වා පමණක් පවතිනු ඇත. (De Silva, 2015)

රූප සටහන
වි.ස. 9.3

1981, 2012 හා 2041 වසරවල ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයේ වයස් - ස්ත්‍රී පුරුෂ ව්‍යුහය

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, De Silva (2015)

විවිධ වයස් කාණ්ඩවල පුද්ගලයන්ට විවිධ අවශ්‍යතා හා ඵලදායී හැකියාවන් ඇති බැවින් ජනගහනය වියපත් වීමේ දී රටේ ආර්ථික ලක්ෂණ ද වෙනස් වීමේ හැකියාවක් පවතී. ආයු අපේක්ෂාව ඉහළ යාම හා ජනගහනය වියපත් වීමත් සමඟ, විශ්‍රාම ප්‍රතිපත්තිය, විශ්‍රාම වැටුප් හා සෞඛ්‍ය සේවා මූල්‍යනය, ශ්‍රමය හා ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළවල කාර්යක්ෂමතාවය සහ කලාපීය හා ගෝලීය ආර්ථික පද්ධතිවල ව්‍යුහය යනාදිය සංශෝධනය විය හැකිය. මෙම පරිවර්තනවල විශාලත්වය තරුණ පිරිස්වල අවශ්‍යතාවන් හා රුචි අරුචිකම්වලට සාපේක්ෂව වෙනස් අවශ්‍යතාවන් සහිත වයස්ගත පුද්ගලයන්ගේ ඡන්ද බලය සහ අනෙකුත් දේශපාලනික ක්‍රියා මත රඳා පවතී. අවුරුදු 60 ට වැඩි පුද්ගලයන් අඩුවෙන් වැඩ කිරීමේ හා ඉතිරි කිරීමේ නැඹුරුවක් ඇති අතර, ඔවුන් විසින් ආර්ථිකය වෙත අඩු ශ්‍රම දායකත්වයක් හා සුළු ප්‍රාග්ධනයක් ලබා දෙනු ඇතැයි මෙයින් පිළිබිඹු වේ. ඔවුන්ට සෞඛ්‍ය සේවාවන් වැඩියෙන් අවශ්‍ය අතර, ඔවුන්ගේ ආදායමෙන් වැඩි කොටසක් සමාජ විශ්‍රාම වැටුප් මත තීරණය වේ. අවුරුදු 80 හා ඊට වැඩි ජනතාවට විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති අතර, ඔවුන්ගේ සෞඛ්‍යය පිරිහීමත් සමඟ ඔවුන්ට පූර්ණකාලීනව සැලකීමේ අවශ්‍යතාවය ඉහළ යාමේ ප්‍රවණතාවයක් පවතී. බොහෝ අවස්ථාවල දී, වැඩි ආයුකාලයක් සහිත පුද්ගලයන්ගේ පෞද්ගලික ඉතුරුම් ශීඝ්‍රයෙන් නැති වී යාමේ හැකියාවක් ඇති බැවින් මූල්‍යමය සහාය ලබා දීමේ අවශ්‍යතාවය ද ඉහළ යයි. කෙසේ වෙතත්, අවුරුදු 60, 70 වයස්වලට එළඹෙන පුද්ගලයන් සිය පෙර පරම්පරාවන්ට සාපේක්ෂව සෞඛ්‍ය සම්පන්න නම්, සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා වන ඉල්ලුම වඩා තීව්‍ර නොවනු ඇති අතර, අපේක්ෂිත වයසට වඩා වැඩියෙන් වැඩ කිරීමට හා ආර්ථිකයට දායකත්වය සැපයීමට බොහෝ දෙනෙකුට හැකිවනු ඇත. ඉදිකිරීම්, කෘෂිකර්මාන්තය, සෞඛ්‍ය හා හෝටල්/සංචාරක ක්ෂේත්‍රය ඇතුළු අංශ කිහිපයක ශ්‍රම හිඟයකට ශ්‍රී ලංකාව දැනටමත් මුහුණ පාමින් සිටී. ශ්‍රමය සංක්‍රමණය වීමට අතිරේකව ජනගහනය වියපත් වීම ද ශ්‍රම හිඟය සඳහා

යම් දායකත්වයක් සපයන අතර, මෙම ප්‍රවණතාවය ඉදිරි දශක කිහිපය තුළ දී වඩාත් හොදින් දැකගත හැකිවනු ඇත. අධ්‍යාපනය හා ආදායම් මට්ටම් ඉහළ යාමත් සමඟ, සාපේක්ෂව ඉහළ වැටුප් හා පිළිගැනීමක් පැවතීම හේතුවෙන් මෙරට තරුණ පිරිස් සුදු කරපටි රැකියා වෙත යොමුවීමේ නැඹුරුවක් ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, විදේශීය සංක්‍රමණික ශ්‍රමිකයින් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සමහරක හා ඉදිකිරීම් ක්ෂේත්‍රයේ කටයුතුවල යෙදී සිටින බව දැකිය හැකිය. එබැවින්, ජනගහනයේ සිදුවන වෙනස්කම්, නව පරම්පරාවේ අභිලාෂයන්, ශ්‍රම සංක්‍රමණය, රාජ්‍ය මූල්‍ය ගැටළු හා දේශීය අවශ්‍යතා වැනි කරුණු සැලකිල්ලට ගෙන සවිස්තරාත්මක ශ්‍රම වෙළඳපොළ ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කර ක්‍රියාවට නැංවීමේ අවශ්‍යතාවයක් පවතී.

තවද, පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව ස්ත්‍රීන්ගේ ආයු අපේක්ෂාව ඉහළ යාම හේතුවෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ වියපත්වන ජනගහනයෙන් කාන්තා ප්‍රතිශතය ක්‍රමයෙන් ඉහළ යන බව නිරීක්ෂණය කර ඇත. (De Silva, 2015). මේ වන විට, ස්ත්‍රී ආයු අපේක්ෂාව, පුරුෂ ආයු අපේක්ෂාව ඉක්මවා වසර 6 ක පමණ පුළුල් සීමාවක පැවතිය ද, වියපත් ස්ත්‍රී ජනගහනයෙන් වැඩි කොටසක් එම කාණ්ඩයේ පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව ආර්ථිකමය වශයෙන් සක්‍රීය නොවේ. ඒ අනුව, මෙම අවදානම් වයසේ පසුවන ස්ත්‍රී යැපෙන්නන් ඉලක්ක කරගත් ඉදිරිගාමී ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම ද අවශ්‍ය වේ.

ජනගහනය වියපත්වීමට ප්‍රතිචාර ලෙස සිදුවන වර්ෂා රටා සැකසීම් හා ඉදිරි දැක්ම

අඩු සාඵලයතාවය හා ඉහළ ආයු අපේක්ෂාවට ප්‍රතිචාර ලෙස විවිධ මානයන්ට අනුකූලව පුද්ගල වර්ෂා රටා වෙනස් විය හැකි බව පර්යේෂණ සොයාගැනීම් මගින් පෙන්වා දෙයි (Bloom et al., 2010). පළමුව, ඉහළ ආයු අපේක්ෂාවෙන් පිළිබිඹු වන පරිදි වඩා යහපත් සෞඛ්‍යය තත්ත්වය හේතුවෙන් වැඩිහිටි සේවකයන් කලින් විශ්‍රාම යාමෙන් තොරව වැඩි කාලයක් සේවය කිරීමට නැඹුරු වේ.

දෙවනුව, පුද්ගලයන් වැඩි කාලයක් සේවය කිරීමට අකමැති වුව ද, ආයු අපේක්ෂාව ඉහළ යාම නිසා වියපත් කාලයේ දී ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා වැඩ කරන කාලය තුළ දී වැඩි වශයෙන් ඉතිරි කිරීමට පොළඹවනු ලබයි. තෙවනුව, කුඩා පවුල් මගින් පිළිබිඹු වන පරිදි අඩු සාප්පයකට අවස්ථාව සලසා දෙයි. සිව්වනුව, දෙමව්පියන් හා බදු ගෙවන්නන්ට අඩු දරුවන් සංඛ්‍යාවක් සඳහා ආයෝජනය කිරීමට හැකි වීම මගින් පාසල්වලට ඇතුළත් වීම හා අධ්‍යාපනික ප්‍රතිඵල ඉහළ යනු ඇති අතර, එමගින් ජනගහන ව්‍යුහයේ සිදුවන වෙනස්කම් තුළින් මානව ප්‍රාග්ධන සැකැස්ම ඉහළ නැංවීමට හැකිය. පස්වනුව, වැඩිහිටියන්ට ව්‍යාපාර කටයුතුවල යෙදීමට අවස්ථාව ලබා දීම මගින් වයස් ව්‍යුහයේ සිදුවන වෙනස්කම්වලට හැඩගැසීමට සමාජයට අවස්ථාව සැලසේ. පසුගිය පරම්පරාවලට සාපේක්ෂව වර්තමාන වැඩිහිටි පරම්පරාව සෞඛ්‍ය සම්පන්න බැවින් ඔවුන්ට ඵලදායී ලෙස වැඩි කාලයක් සේවය කිරීමට හැකිය. තවද, වැඩිහිටියන්ට අඛණ්ඩව සේවය කිරීමට දිරිමත් කරමින් ඔවුන්ගේ අත්දැකීම්වලින් ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට පෞද්ගලික අංශයට හැකියාව පවතී.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය වියපත් වීමේ ක්‍රියාවලිය වෙනස් කිරීමේ හැකියාව ඉතා අල්ප වන නමුත්, එය සමබර කිරීම සඳහා නිසි පියවර ක්‍රියාත්මක කළහොත් එයින් ආර්ථික වර්ධනය සඳහා අහිතකර බලපෑමක් ඇති නොවනු ඇත. සමස්ත ඵලදායීතාවය ඉහළ නැංවීම, විශේෂයෙන්ම, ස්ත්‍රීන් හා වැඩිහිටි සේවකයන් අතර ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්වය ඉහළ නැංවීම සහ ශ්‍රම ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම ඉලක්ක කරගත් උපායමාර්ග හා ප්‍රතිපත්ති සැකසීම මෙම වාතාවරණය යටතේ පුළුල් වැදගත්කමක් දක්වයි (Vodopivec and Arunatilake, 2008). ආර්ථික වර්ධනයට

දක්වන විධිමත් දායකත්වයට අමතරව, දරුවන් රැකබලා ගැනීම, නිවාසවල උපකාරක කටයුතු, අවිධිමත් වැඩ හා විශ්‍රාම වැටුප් මගින් නිවාසවලට මූල්‍යමය සහාය ලබාදීම ඇතුළු විවිධ ගෘහස්ථ කටයුතු රැසක වැඩිහිටි ජනගහනය නිරත වන අතර, දැනුම හා අත්දැකීම් බෙදාගැනීම සහ සමාජ සේවාවන් හි නිරත වීම තුළින් සමාජයට ද සේවයක් ඉටු කරයි. මේ අතර, වැඩ කිරීමේ අයිතිය, ආරක්ෂාව ලැබීමේ අයිතිය හා තෝරාගැනීමේ අයිතිය වැඩිහිටි සේවකයන්ට හිමිවන බව තහවුරු කිරීම වැදගත් වේ. ජනගහනය වියපත් වීමට අදාළ ඇතැම් කරුණු පිළිබඳව සමහර අධ්‍යයනයන් සිදුකර තිබුණ ද, වැඩිහිටියන්ගේ අවශ්‍යතා පිළිබඳව වඩා හොඳ දැනුමක් ලබාගැනීම සඳහා ජනගහනය වයස්ගත වීම විශේෂයෙන් අරමුණු කරගත් ගැඹුරු සමීක්ෂණ හා පර්යේෂණ අධ්‍යයනයන් ශ්‍රී ලංකාවේ සිදු කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. ඔවුන්ට රටේ ආර්ථික වර්ධනයට සක්‍රීය ලෙස දායක විය හැකි වන ක්‍රම හා විධි වඩාත් හොඳින් සොයා ගැනීමත්, සුමට ජනවිකාශ සංක්‍රාන්තියක් සහතික කිරීමටත් එමගින් හැකිවනු ඇත.

මූලාශ්‍ර :

W. Indralal De Silva (2015) *Sri Lanka, paradigm shifts in population*, Fortune Printers.

UN (2015) United Nations Department of Economic and Social Affairs/ Population Division *World Population Prospects: The 2015 Revision, Key Findings and Advance Tables*.

Vodopivec M. and Arunatilake N. (2008). *The Impact of Population Aging on the Labor Market: The Case of Sri Lanka*. World Bank and IZA, Institute for Policy Studies, Colombo.

Bloom, D. E., Canning, D., & Fink, G. (2010). *Implications of population ageing for economic growth*. Oxford Review of Economic Policy, 26(4), 583-612.

Institute of Policy Studies (IPS) and United Nations Population Fund (UNFPA) (2014) *Investing in the Demographic Dividend: Successes, Challenges and Way Forward for Sri Lanka*, <http://countryoffice.unfpa.org/srilanka/drive/223035577>

සැසඳීමේ දී 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 419.4 දක්වා සියයට 32.0 කින් ඉහළ ගියේය. කුටුම්භ සහ අනෙකුත් අංශ වෙත කරන ලද වර්තන පැවරුම් මුළු වර්තන පැවරුම්වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 82.4 ක් වූ අතර, 2015 වසරේ දී රාජ්‍ය ආයතන සහ රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත කරන ලද වර්තන පැවරුම් මුළු වර්තන පැවරුම් වලින් පිළිවෙලින් සියයට 11.0 ක් සහ සියයට 6.7 ක් විය.

විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම් ඇතුළුව කුටුම්භ වෙත කරන ලද පැවරුම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති සියයට 2.4 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 3.1 දක්වා ඉහළ ගියේය. කුටුම්භ වෙත කරන ලද වර්තන පැවරුම් නාමික වශයෙන්, 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 251.7 සිට 2015 වසරේ දී

රුපියල් බිලියන 345.5 දක්වා සියයට 37.3 කින් ඉහළ ගියේය. එයින්, විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම් 2014 වසර හා සැසඳීමේ දී මෙම වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 155.3 දක්වා සියයට 23.1 කින් ඉහළ ගිය අතර විශ්‍රාමිකයින් සඳහා වන මාසික දීමනාව 2014 නොවැම්බර් මාසයේ සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි රුපියල් 2,500 කින් සහ 2015 අප්‍රේල් මස සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි මසකට රුපියල් 1,000 කින් ඉහළ නැංවීම මීට හේතු විය. තවද, රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛ අංක 06/2006 ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර විශ්‍රාම ගිය රාජ්‍ය සේවකයන්ගේ වැටුප් 2015 ජූලි මස සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි සංශෝධනය කිරීම සහ 2015 වසර අවසානය වනවිට විශ්‍රාමිකයින් සංඛ්‍යාව 560,499 දක්වා වසර තුළ දී 14,120 කින් වැඩි වීම ද විශ්‍රාම වැටුප් වියදම් ඉහළ යෑමට හේතු විය. පොහොර

සහනාධාරය ද 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 31.8 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 49.6 දක්වා සියයට 55.9 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය අතර, පොහොර සමාගම් වෙත ගෙවීමට තිබූ හිඟ මුදල් පියවීම එයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. සමෘද්ධි වැඩසටහන සඳහා වූ වියදම පසුගිය වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 15.0 හා සැසඳීමේ දී 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 40.0 දක්වා සියයට 165.9 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය අතර, සමෘද්ධි ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව අඩු වුව ද සමෘද්ධි දීමනාව ඉහළ යෑම එයට මූලික වශයෙන් හේතු විය. මීට අමතරව, ආබාධිත රණවිරුවන් වෙනුවෙන් වූ සුබසාධන වැඩසටහන් සඳහා අදාළ වියදම් 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 18.2 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 23.4 දක්වා සියයට 28.4 කින් ඉහළ ගියේය. පාසල් සිසුන් ඉලක්ක කරගත් වැඩසටහන් වන පාසල් පෙළ පොත්, නිල ඇඳුම් සහ දහම් පාසල් පොත් ලබාදීම යනාදිය 2015 වසරේ දී කුටුම්භ අංශය වෙත ලබා දුන් අනෙකුත් ප්‍රධාන සහනාධාර වැඩසටහන් විය.

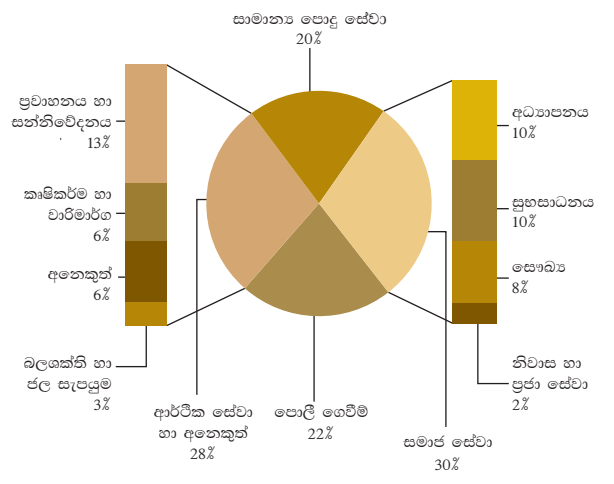
වසර තුළ දී, රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත කරන ලද වර්තන පැවරුම් ඉහළ ගිය අතර, රාජ්‍ය ආයතන වෙත කරන ලද වර්තන පැවරුම් සුළු වශයෙන් අඩු විය. රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත කරන ලද වර්තන පැවරුම් රුපියල් බිලියන 28.0 දක්වා සියයට 43.7 කින් ඉහළ ගිය අතර, ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවෙහි සහ තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුවෙහි මෙහෙයුම් අලාභ ආවරණය කිරීම සඳහා සිදු කළ පැවරුම් ඉහළ යෑම මේ සඳහා හේතු විය. කෙසේ වුවද, රාජ්‍ය ආයතන වෙත කරන ලද වර්තන පැවරුම් වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 46.0 දක්වා සියයට 1.2 කින් සුළු වශයෙන් අඩු වූ අතර, රාජ්‍ය ආයතනවල කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා රජය ගත් උත්සාහය එමගින් පිළිබිඹු විය.

ප්‍රාග්ධන වියදම හා ශුද්ධ ණය දීම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 4.5 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 5.3 දක්වා වැඩි වූ අතර, තෝරාගත් ව්‍යාපෘති අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීම මේ සඳහා හේතු විය. ප්‍රාග්ධන වියදම් සහ ශුද්ධ ණය දීම නාමික වශයෙන්, පසුගිය වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 473.0 හා සැසඳීමේ දී මෙම වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 588.7 දක්වා සියයට 24.5 කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, රාජ්‍ය ආයෝජන, රජයේ ප්‍රාග්ධන වියදම් සහ වාණිජමය ආයතනවලට විදේශ අරමුදල් භාවිතා කර රජය විසින් දෙනු ලබන ණයවලින් සමන්විත වන අතර, එය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති සියයට 4.7 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 5.4 දක්වා වැඩි වූ

අතර, එය නාමික වශයෙන් ද, 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 486.6 හා සැසඳීමේ දී 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 602.8 දක්වා සියයට 23.9 කින් ඉහළ ගියේය. රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ සහ දෙපාර්තමේන්තු විසින් මූර්ත වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම (ප්‍රාග්ධන වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම සහ ස්ථාවර වත්කම් ඉදිකිරීම හා සංවර්ධනය) සඳහා සිදු කළ වියදම්, 2014 වසරේ දී වූ රුපියල් බිලියන 252.3 සිට මෙම වසරේ දී රුපියල් බිලියන 313.3 දක්වා සියයට 24.2 කින් ඉහළ ගියේය. ප්‍රාග්ධන පැවරුම් සියයට 32.5 කින් ඉහළ ගිය අතර, රාජ්‍ය ආයතන වෙත කරන ලද ප්‍රාග්ධන පැවරුම් ඉහළ යෑම එයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. මේ අතර, රජයේ ආයතනවලට ණය ලබාදීමේ වැඩසටහන 2014 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 26.8 හා සැසඳීමේ දී 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 14.6 දක්වා සියයට 45.5 කින් අඩු විය.

ආර්ථික සේවාවන්හි සිදු කරන ලද රාජ්‍ය ආයෝජන රුපියල් බිලියන 429.0 ක් වූ අතර, එය පසුගිය වසරේ දී මෙන්ම මෙම වසරේ දී ද රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩසටහනෙහි ප්‍රමුඛ අංශය බවට පත් වෙමින් සමස්ත රාජ්‍ය ආයෝජනවලින් සියයට 71.2 ක් විය. මෙම ආයෝජන වලින් විශාල ප්‍රමාණයක් මහාමාර්ග, පාලම්, දුම්රිය මාර්ග, ජල සම්පාදන හා වාරිමාර්ග ව්‍යාපෘතිවල ආයෝජනය කරන ලදී. ඒ අනුව, කඩුවෙල සිට කඩවත දක්වා වන කොළඹ පිටත වටරවුම් මාර්ග ව්‍යාපෘතියෙහි II වන අදියර වසර තුළ දී විවෘත කරනු ලැබූ අතර, ලංකාව පුරා මහාමාර්ග ව්‍යාපෘති ගණනාවක් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. මේ අතර, දුම්රිය මාර්ග වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ද ආයෝජන සිදු කරන ලදී. සුළු පරිමාණ වාරිමාර්ග

6.4 රජ සටහන **කාර්යයන් අනුව වියදම් වර්ගීකරණය - 2015**

6.4 සංඛ්‍යා සටහන **කාර්යයන් අනුව වියදම් වර්ගීකරණය**

ශීර්ෂය	2014	2015		2016
		අනුමත ඇස්තමේන්තු	තාවකාලික	අනුමත ඇස්තමේන්තු
රුපියල් මිලියන				
පුනරාවර්තන වියදම්	1,322,898	1,552,035	1,701,658	1,717,239
සාමාන්‍ය පොදු සේවා	334,354	451,453	414,275	434,415
සිවිල් පරිපාලනය	73,282	81,974	105,661	113,983
ආරක්‍ෂක කටයුතු	195,401	300,352	233,733	237,040
පොදු නීතිය හා ආරක්‍ෂාව	65,671	69,127	74,881	83,392
සමාජ සේවා	446,440	552,952	564,190	606,323
අධ්‍යාපනය	139,787	166,922	169,600	178,938
සෞඛ්‍යය	116,151	137,726	140,560	155,202
සුඛසාධන	165,467	224,848	230,035	247,650
ප්‍රජාසේවා	25,036	23,457	23,995	24,532
ආර්ථික සේවා	105,030	99,758	173,430	133,621
කෘෂිකර්මය සහ වාරිමාර්ග	46,782	61,029	91,267	70,047
බලශක්ති සහ ජල සම්පාදන	394	716	5,479	1,343
ප්‍රවාහන සහ සන්නිවේදනය	41,129	21,799	57,028	49,839
වෙනත්	16,726	16,215	19,656	12,391
අනෙකුත්	437,073	447,872	549,763	542,881
එයින් පොලී ගෙවීම්	436,395	425,030	509,674	520,452
ප්‍රාග්ධන වියදම සහ ණය දීම	486,610	492,341	602,767	869,880
සාමාන්‍ය පොදු සේවා	43,620	53,504	48,699	52,779
සිවිල් පරිපාලනය	40,282	47,833	44,886	46,314
පොදු නීතිය හා ආරක්‍ෂාව	3,338	5,671	3,813	6,465
සමාජ සේවා	112,338	133,891	124,369	289,355
අධ්‍යාපනය	50,363	45,807	55,447	156,492
සෞඛ්‍යය	22,252	41,357	37,230	78,950
නිවාස	7,769	9,828	7,811	9,939
ප්‍රජාසේවා	31,954	36,898	23,882	43,975
ආර්ථික සේවා	330,136	304,400	429,030	525,578
කෘෂිකර්මය සහ වාරිමාර්ග	57,099	66,305	54,447	128,993
බලශක්ති සහ ජල සම්පාදන	51,314	22,607	55,499	49,529
ප්‍රවාහන සහ සන්නිවේදනය	177,471	201,047	239,279	207,413
වෙනත්	44,252	14,441	79,805	139,643
අනෙකුත්	516	547	668	2,167
මුළු වියදම සහ ණය දීම	1,809,508	2,044,376	2,304,425	2,587,119
ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස				
සාමාන්‍ය පොදු සේවා	3.6	4.5	4.1	3.9
සමාජ සේවා	5.3	6.1	6.2	7.2
ආර්ථික සේවා	4.2	3.6	5.4	5.3
අනෙකුත්	4.2	4.0	4.9	4.4
එයින් පොලී ගෙවීම්	4.2	3.8	4.6	4.2
මුළු වියදම හා ණය දීම	17.3	18.1	20.6	20.7

මූලය: මුදල් අමාත්‍යාංශය

ව්‍යාපෘති අඛණ්ඩව සංවර්ධනය කිරීමට අමතරව, මොරගහකන්ද සහ කළු ගඟ වැනි වාරිමාර්ග ව්‍යාපෘති ද වසර තුළ දී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය.

සමාජ සේවා සඳහා වන රාජ්‍ය ආයෝජන, 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 124.4 දක්වා සියයට 10.7 කින් ඉහළ ගිය අතර, ඉන් රුපියල් බිලියන 55.4 ක් අධ්‍යාපනය සඳහා ද, රුපියල් බිලියන 37.2 ක් සෞඛ්‍ය අංශය සඳහා ද වියදම් කරන ලදී. අධ්‍යාපනය ආශ්‍රිතව සිදු කරන ලද රාජ්‍ය ආයෝජන පාසල්වල ප්‍රාග්ධන වත්කම්

වැඩිදියුණු කිරීම, වෘත්තීය හා තාක්ෂණික අධ්‍යාපනය ඉහළ නැංවීම සහ විශ්වවිද්‍යාලවල යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම යනාදිය සඳහා විය. මේ අතර, සෞඛ්‍ය අංශය සඳහා වූ රාජ්‍ය ආයෝජන බහුපාර්ශ්වීය සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගේ දායකත්වයන් ද සහිතව රෝහල් ඉදිකිරීම හා නවීකරණය සහ රසායනාගාර උපකරණ සැපයීම කෙරෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් යොමු විය.

ප්‍රාදේශීය විෂමතාව අවම කිරීමේ අරමුණින් රජය ප්‍රාදේශීය සහ ග්‍රාමීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ගණනාවක් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඒ අනුව, ස්වයංපෝෂිත ගෘහ ආර්ථිකයක් ඇති කිරීමේ අරමුණින් ක්‍රියාත්මක වූ දිවනැගුම සංවර්ධන වැඩසටහන සඳහා 2015 වසරේ දී රුපියල් මිලියන 848 ක් වැය කරන ලදී. ගමනැගුම වැඩසටහන සඳහා රුපියල් බිලියන 4.4 ක් වැය කරමින් වසර තුළ දී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වූ අතර, අනෙකුත් පළාත් සංවර්ධන වැඩසටහන් ගණනාවක් ද වසර තුළ දී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය.

ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය ශේෂයන්

2015 වසරේ දී, ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය දර්ශක වාර්ෂික ඇස්තමේන්තුගත අගයන්ගෙන් සැලකිය යුතු ලෙස වෙනස් වූ අතර, පුනරාවර්තන වියදම්හි සිදු වූ ඉහළ යෑම සමඟ රාජ්‍ය ආදායම අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා අඩුවීම එමගින් පිළිබිඹු විය. ඒ අනුව, 2015 වසරේ සමස්ත අයවැය හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස, 2015 වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තුවෙහි ඉලක්කගත සියයට 4.4 ට සහ 2014 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 5.7 ට සාපේක්ෂව සියයට 7.4 දක්වා (රුපියල් බිලියන 829.5) වැඩි විය. වසර තුළ දී අයවැය හිඟය මත පීඩනයක් ඇති කිරීමට බලපෑ හේතු වූයේ, අපේක්ෂා කළ ප්‍රමාණයට වඩා රාජ්‍ය ආදායම අඩු වීම හා රාජ්‍ය අංශයේ වැටුප් හා වේතන වැඩි වීම, ඉහළ සුඛසාධන වියදම් හා ඇස්තමේන්තුගත අගයට වඩා පොලී ගෙවීම් ඉහළයාම හේතුවෙන් අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා විශාල ලෙස පුනරාවර්තන වියදම් ඉහළ යෑමයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, රජයේ නිර්-ඉතුරුම් පිළිබිඹු කෙරෙන වර්තන ගිණුමේ හිඟය, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ දී පැවති සියයට 1.2 ට සාපේක්ෂව 2015 වසරේ දී සියයට 2.2 දක්වා වැඩි විය. තවද, එය 2015 අයවැය මගින් ඇස්තමේන්තු කළ ඉලක්කය වන සියයට 0.4 ට සාපේක්ෂව ද සැලකිය යුතු වැඩි වීමකි. ආර්ථිකයේ මැදිකාලීන ආර්ථික වර්ධන අරමුණු ළඟා කර ගැනීම සඳහා වන රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩසටහන ශක්තිමත් කිරීමට සහාය වීම පිණිස වර්තන ගිණුමේ අතිරික්තයක් (රජයේ ඉතුරුම්) ඇතිකර ගැනීම සඳහා

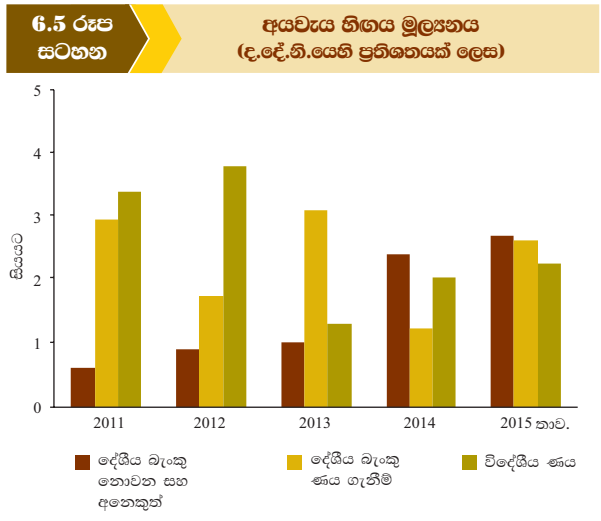
6

රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය හා රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු

රජයේ ආදායම වැඩිකර ගැනීමේ සහ පුනරාවර්තන වියදම් තවදුරටත් තාර්කිකරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාව මෙමගින් පිළිබිඹු කෙරෙයි. මේ අතර, සමස්ත අයවැය හිඟයෙන් පොලී ගෙවීම් ඉවත් කිරීම මගින් රජයේ අයවැයෙහි අහිමන රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගය පිළිබිඹු කෙරෙන ප්‍රාථමික ගිණුමේ හිඟය, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පෙර වසරේ පැවති සියයට 1.5 සහ 2015 අයවැය ඇස්තමේන්තුවට අනුව ඉලක්ක කළ සියයට 0.7 ට සාපේක්ෂව මෙම වසරේ දී සියයට 2.9 දක්වා වැඩි විය. 2015 වසරේ දී ප්‍රාථමික ගිණුමේ හිඟය ඉහළ යෑම සඳහා බලපෑ ප්‍රධානතම සාධකය වූයේ, මුළු ආදායම් සහ ප්‍රදානවල සිදුවූ සියයට 21.3 ක වර්ධනය ඉක්මවා යමින් පොලී නොවන වර්තන වියදම්හි සිදු වූ සියයට 34.5 ක ඉහළ වර්ධනයයි.

අයවැය හිඟය මූල්‍යනය

2015 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 829.5 ක් වූ අයවැය හිඟය ප්‍රධාන වශයෙන්ම දේශීය මූල්‍ය මගින් පියවනු ලැබීය. ඒ අනුව, වසර තුළ සිදු කළ ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනය, වාර්ෂික ඇස්තමේන්තුව වූ රුපියල් බිලියන 208.0 ට සහ පෙර වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 378.7 ට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 592.7 ක් විය. කෙසේ වෙතත්, 2015 වසර තුළ දී ශුද්ධ විදේශ මූල්‍යනය රුපියල් බිලියන 236.8 ක් වූ අතර, එය ඇස්තමේන්තුගත අගය වන රුපියල් බිලියන 291.4 ට වඩා අඩු මට්ටමක් විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2015 වසරේ දී සමස්ත මූල්‍යනයෙන් දේශීය මූල්‍යනය 2014 වසරේ පැවති සියයට 64.1 ට සාපේක්ෂව 2015 වසරේ දී සියයට 71.5 දක්වා වැඩි වූ අතර, විදේශීය මූල්‍යනය සමස්ත මූල්‍යනයෙන් පෙර වසරේ පැවති සියයට 35.9 ට සාපේක්ෂව සියයට 28.5 ක් විය.

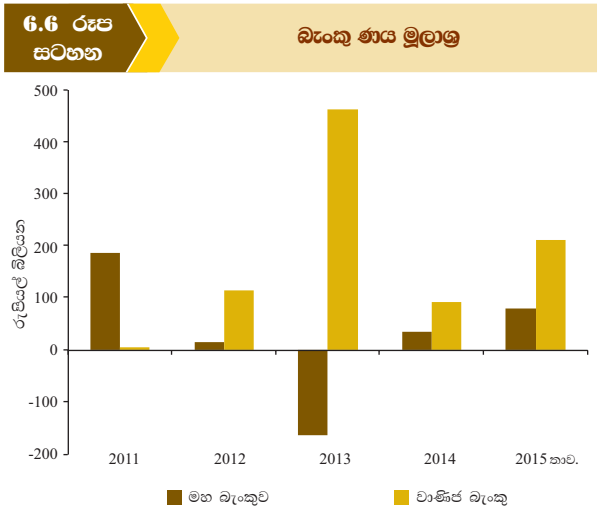
ශීර්ෂය	රුපියල් බිලියන			
	2012	2013	2014	2015 තාවකාලික
ණය උපකරණ අනුව	200.4	392.4	378.7	592.7
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර (අ)	154.5	252.1	369.1	442.6
භාණ්ඩාගාර බිල්පත් (ආ)	16.8	53.5	26.1	-26.4
රුපියල් ණය	-3.6	-2.9	-	-31.4
ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මහ බැංකු තාවකාලික	18.4	140.3	21.0	223.0
අන්තිකාරම්	16.5	-2.1	34.7	7.2
අනෙකුත්	-2.2	-48.5	-72.2	-22.3
ආයතන අනුව	200.4	392.4	378.7	592.7
බැංකු	131.5	297.0	126.9	291.8
බැංකු නොවන	68.9	95.4	251.8	300.9

මූලාශ්‍රයන්: මුදල් අමාත්‍යාංශය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) විදේශීය ආයෝජකයින් වෙත නිකුත් කරන ලද භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ 2012, 2014 සහ 2015 වසර වල දී රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා ලබා ගන්නා ලද අරමුදල් ඇතුළත් නොවේ.

(ආ) විදේශීය ආයෝජකයින් වෙත නිකුත් කරන ලද භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වටිනාකම් ඇතුළත් නොවේ.

බැංකු මෙන්ම බැංකු නොවන මූල්‍යයන් මාර්ගයෙන් සිදු කරනු ලැබූ මූල්‍යනය පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව මෙම වසර තුළ දී සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. බැංකු නොවන අංශයෙන් සිදු කළ මූල්‍යනය, 2014 වසරේ වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 251.8 ට සාපේක්ෂව 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 300.9 ක් වූ අතර, එය සමස්ත ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනයෙන් සියයට 50.8 ක් විය. රජය විසින් බැංකු අංශයෙන් සිදු කළ මූල්‍යනය, 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 126.9 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 291.8 දක්වා සියයට 129.9 කින් වැඩි වූ අතර, එය ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනයෙන් සියයට 49.2 කි. බැංකු අංශයෙන් සිදු කළ මූල්‍යනය සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වීමට දායක වූයේ, 2015 වසරේ දී වාණිජ බැංකු අංශයෙන් සිදු කළ මූල්‍යනය

2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 91.3 සිට රුපියල් බිලියන 211.6 දක්වා සියයට 131.8 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වීම සහ මහ බැංකුවෙන් සිදු කළ මූල්‍යනය රුපියල් බිලියන 80.3 දක්වා සියයට 125.0 කින් සැලකිය යුතු වැඩි වීමයි. වාණිජ බැංකු අංශයෙන් සිදු කළ මූල්‍යනය ප්‍රධාන වශයෙන් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවලින් සිදු වූ අතර, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවලින් සිදු කළ මූල්‍යනය වසර තුළ දී ආපසු ගෙවීමක් ලෙස වාර්තා විය. මහ බැංකුවෙන් සිදුකළ ශුද්ධ මූල්‍යනය ප්‍රධාන වශයෙන් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හරහා වැඩි වුවද, මහ බැංකුවෙන් රජයට ලබාදෙන තාවකාලික අත්තිකාරම් මගින් සිදුකළ ශුද්ධ මූල්‍යනය පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව 2015 වසරේ දී අඩුවිය. කෙසේ වුවද, බැංකු අංශයෙන් සිදු කළ මූල්‍යනය 2015 වසරේ වාර්ෂික අයවැය මගින් ඇස්තමේන්තු කළ රුපියල් බිලියන 70.0 ට වඩා සැලකිය යුතු ඉහළ අගයක් විය.

2015 වසරේ දී මැදිකාලීන හා දිගුකාලීන පරිණත කාලයක් සහිත වෙළඳපොළ ණය උපකරණ මාර්ගයෙන් සිදු කළ රජයේ ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනය, රුපියල් බිලියන 607.7 දක්වා සියයට 46.0 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. ඒ අනුව, සමස්ත ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනයෙන් රුපියල් බිලියන 665.6 ක් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවලින් සහ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවලින් මූල්‍යනය කරනු ලැබීය. කෙසේ වුවද, 2015 වසරේ දී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ රුපියල් ණයවලින් සිදු කළ මූල්‍යනය රුපියල් බිලියන 57.8 ක ආපසු ගෙවීමක් ලෙස වාර්තා විය. ණය උපකරණ නොවන දේශීය මූල්‍යයන්ගෙන් සිදු කළ මූල්‍යනය වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 15.0 ක ආපසු ගෙවීමක් ලෙස වාර්තා විය.

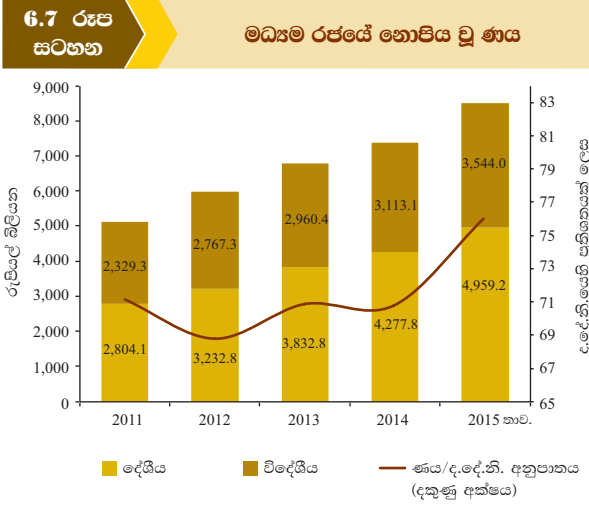
විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් ලබාගත් දේශීය ණය 2015 වසර තුළ සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වූ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් එය ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මාර්ගයෙන් ලබා ගන්නා ලදී. ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවලින් ලබාගත් දළ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 334.5 ක් (එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2,491.4) වූ අතර, ආපසු ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 111.6 ක් (එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 835.6) විය. මේ අතර, වාණිජ බැංකුවල අක්වෙරළ බැංකු ඒකකවලට පැවති සිය වගකීම්වලින් රුපියල් මිලියන 542.8 ක් ආපසු ගෙවන ලදී. සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කල 2015 වසර තුළ දී විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් ලබාගත් දේශීය ණය ප්‍රමාණය 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 20.4 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 222.4 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය.

රුපියල්වලින් නාමකරණය කරන ලද භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල විදේශීය ආයෝජන ආපසු ගෙවීමක් ලෙස වාර්තා වුවද, 2015 වසර තුළ දී විදේශීය මූල්‍යවලින් සිදු කරනු ලැබූ මූල්‍යනය සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. ඒ අනුව, 2015 වසර තුළ දී ශුද්ධ විදේශීය මූල්‍යනය 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 212.5 සිට රුපියල් බිලියන 236.8 දක්වා සියයට 11.4 කින් වැඩි විය. කෙසේ වුව ද, ශුද්ධ විදේශ මූල්‍යනය සමස්ත මූල්‍යනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති සියයට 35.9 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 28.5 දක්වා අඩු විය. ද්විපාර්ශ්වීය හා බහුපාර්ශ්වීය මූල්‍ය ඇතුළත් ව්‍යාපෘති ණයවලින් සිදු කළ ශුද්ධ මූල්‍යනය පෙර වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 14.6 ට සාපේක්ෂව 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 131.3 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. ව්‍යාපෘති ණයවලින් ලබාගන්නා ලද දළ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 257.9 ක් වූ අතර, සිදු කළ ආපසු ගෙවීම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 126.6 ක් විය. 2015 වසරේ දී, චීන අපනයන-ආනයන බැංකුව (එක්සිම් බැංකුව), ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය (IDA), ජපාන රජය සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (ADB) විදේශ ව්‍යාපෘති ණය ලබාගැනීමේ ප්‍රධාන මූල්‍ය මූලාශ්‍ර විය. ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර මගින් සිදු කළ ශුද්ධ මූල්‍යනය පෙර වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 197.2 (එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,500) ට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 232.8 දක්වා වැඩි විය. ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර මගින් සිදු කළ ශුද්ධ මූල්‍යනය, ණය ලබාගැනීම් රුපියල් බිලියන 298.5 (එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 2.15) කින් සහ ආපසු ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 65.8 (එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 500) කින් සමන්විත විය. රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල සිදු කරන ලද විදේශ ආයෝජන ප්‍රමාණය පෙර වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් මිලියන 790.3 ක ලැබීම්වලට සාපේක්ෂව 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 127.2 ක ආපසු ගෙවීමක් ලෙස වාර්තා විය.

6.4 රාජ්‍ය ණය සහ ණය සේවාකරණ ගෙවීම්

රාජ්‍ය ණය

ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස රජයේ සමස්ත ණය ප්‍රමාණය 2014 වසර අග වනවිට පැවති සියයට 70.7 සිට 2015 අවසානය වනවිට සියයට 76.0 දක්වා වැඩි වූ අතර, වසර තුළ දී දක්නට ලැබුණු දුර්වල රාජ්‍ය මූල්‍ය කාර්යසාධනය සහ අඩු ආර්ථික වර්ධන වේගය ඒ තුළින් පිළිබිඹු විය. රාජ්‍ය ආදායම අපේක්ෂිත ප්‍රමාණයට වඩා අඩු වීම හේතුවෙන් ණය ගැනීම් වැඩි වීම සහ ප්‍රධාන විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්වලට සාපේක්ෂව

රුපියල අවප්‍රමාණය වීම වසර තුළ දී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ණය ප්‍රමාණය වැඩි වීමට හේතු විය. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස දේශීය ණය ප්‍රමාණය, 2014 වසර අග වනවිට වාර්තා වූ සියයට 40.9 සිට 2015 අවසානයේ දී සියයට 44.3 දක්වා වැඩි වූ අතර, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස විදේශ ණය ප්‍රමාණය ද 2014 වසර අග දී වාර්තා වූ සියයට 29.8 සිට 2015 වසර අග දී සියයට 31.7 දක්වා වැඩි විය. නාමික වශයෙන්, නොපිය වූ සමස්ත ණය ප්‍රමාණය 2014 වසර අග දී පැවති රුපියල් බිලියන 7,390.9 සිට 2015 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 8,503.2 දක්වා සියයට 15.0 කින් වැඩි විය. ප්‍රධාන විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්වලට සාපේක්ෂව රුපියල අවප්‍රමාණය වීම නිසා ඇති වූ විදේශ විනිමය අනුපාත විචලනය හේතුවෙන් වසරේ සමස්ත ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 285.1 කින් වැඩි විය. මේ අතර, අධි මිලට හෝ අවමිලට නිකුත් කළ රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල වටිනාකම හිඳු වූ වෙනස්කම් හේතුවෙන් සමස්ත ණය ප්‍රමාණය රුපියල් මිලියන 935.2 කින් අඩු විය.

නොපිය වූ දේශීය ණය ප්‍රමාණය 2015 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 4,959.2 දක්වා සියයට 15.9 කින් වැඩි වූ අතර, වසර තුළ දී රජයේ අයවැය හිඟය පියවීම සඳහා දේශීය ණයගැනීම් මත දැක්වූ ඉහළ රැඳියාව ඒ මගින් පිළිබිඹු විය. 2015 වසර අග දී රජයේ මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් දේශීය ණය ප්‍රමාණය, 2014 වසර අග වනවිට පැවති සියයට 57.9 ට සාපේක්ෂව සියයට 58.3 දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි විය. කෙසේ වුවද, මුළු දේශීය ණය ප්‍රමාණයෙන් කෙටි කාලීන ණය ප්‍රමාණය, 2014 වසර අග වනවිට පැවති සියයට 22.0 සිට 2015 වසර අවසානයේ දී සියයට 18.4 දක්වා අඩු විය. මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ, කල්පිරෙන භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙනුවට මැදි හා දිගු කාලීන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමය. ඒ අනුව,

6.6 සංඛ්‍යා සටහන

මධ්‍යම රජයේ නොපිය වූ ණය (වසර අවසානයට)

රුපියල් මිලියන

ගීර්ෂය	2012	2013	2014	2015 නාවකාලීන
මුළු රාජ්‍ය ණය	6,000,112	6,793,249	7,390,899	8,503,227
දේශීය ණය (අ)	3,232,813	3,832,825	4,277,783	4,959,196
පරිණත කාලය අනුව				
කෙටිකාලීන	813,272	909,156	941,162	913,291
මැදි හා දිගුකාලීන	2,419,541	2,923,670	3,336,620	4,045,905
දායකතා අනුව				
බැංකු	1,060,317	1,433,773	1,669,882	1,924,036
බැංකු නොවන	2,172,495	2,399,053	2,607,901	3,035,160
විදේශීය ණය	2,767,299	2,960,424	3,113,116	3,544,031
ණය වර්ගය අනුව				
සහනදායී ණය	1,369,568	1,492,842	1,490,978	1,729,895
සහනදායී නොවන ණය	455,069	460,475	457,668	507,047
වාණිජ ණය (අ)	942,662	1,007,107	1,164,470	1,307,089
ව්‍යවහාර මුදල් අනුව				
වි.ගැ.නි.	682,065	711,935	679,835	734,552
එ.ජ. ඩොලර්	853,832	1,009,937	1,292,052	1,733,790
ජපාන යෙන්	575,196	485,325	429,638	470,109
යුරෝ	174,563	185,606	162,743	181,084
වෙනත්	481,643	567,621	548,848	424,495
සටහන:				
විනිමය අනුපාතයේ විචලනය	207,389	-25,498	-90,230	228,731

මූලාශ්‍රය: මුදල් අමාත්‍යාංශය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (අ) 2003 නොවැම්බර් මාසයේ දී ස.නො.ස වෙත නිකුත් කරන ලද රුපියල් මිලියන 4,397 ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර, 2012 ජනවාරි මාසයේ දී රජයේ දායකතා විසින් ශ්‍රී ලංකා බණිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාවට හිඟව පැවැති ණය පියවීම සඳහා නිකුත් කරන ලද රුපියල් මිලියන 78,447ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ 2013 මාර්තු මාසයේදී ශ්‍රී ලංකා ගුවන් සේවයට ප්‍රාග්ධනය සැපයීම සඳහා නිකුත් කරන ලද රුපියල් මිලියන 13,125 ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඇතුළත් නොවේ.
 (ආ) රුපියල් වටිනාකමින් යුතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල සිදු කළ විදේශ ආයෝජනවල නොපිය වූ ප්‍රමාණය ඇතුළත් නොවේ.

කෙටි කාලීන දේශීය ණය සඳහා දායක වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල වටිනාකම සමස්ත දේශීය ණයවල ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගත් කල, පසුගිය වසරේ වූ සියයට 16.2 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 13.3 දක්වා අඩු විය. එයට ප්‍රතිවිරුද්ධව, සමස්ත දේශීය ණය තොගයෙන් මැදි හා දිගු කාලීන ණය ප්‍රමාණය, පසුගිය වසරේ අවසානයට වාර්තා වූ සියයට 78.0 සිට 2015 අවසානය වන විට සියයට 81.6 දක්වා වැඩි විය. දිගු කාලීන සහ මැදි කාලීන ණය කාණ්ඩය ගත් කල, නොපිය වූ දේශීය ණය කළඹේ ප්‍රමුඛ ණය උපකරණය වන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල ප්‍රමාණය, සමස්ත මැදි හා දිගු කාලීන ණයවලට දක්වන අනුපාතය 2014 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ සියයට 85.2 සිට 2015 වසර අවසානය වන විට සියයට 81.7 දක්වා අඩු විය. එසේ වුවද, සමස්ත මැදි හා දිගු කාලීන ණය කාණ්ඩයෙහි වූ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවල වටිනාකම 2014 වසර අවසානයට වූ සියයට 11.7 සිට 2015 වසර අවසානය වන විට සියයට 16.5 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය අතර, වසර තුළ අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම

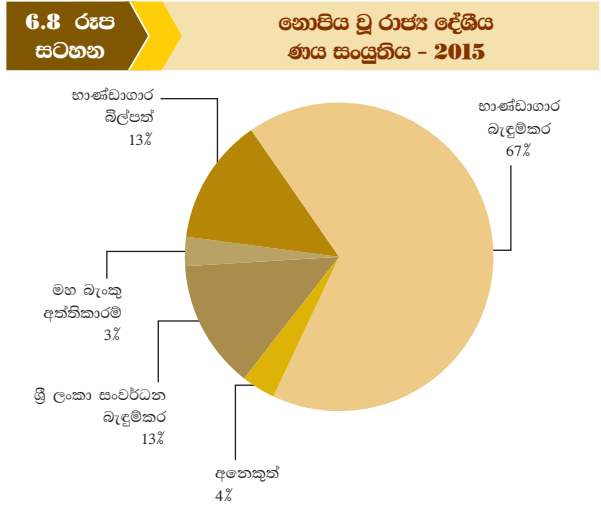
සඳහා ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මත සිදු කළ ඉහළ රැඳියාව එමගින් පිළිබිඹු විය. ඒ සමඟම, දේශීය ණය තොගයේ සාමාන්‍ය කල්පිරීමේ කාලය පසුගිය වසරේ දී පැවති වසර 5.75 සිට 2015 අවසානය වන විට වසර 6.28 දක්වා ඉහළ ගිය අතර, මෙමගින් මැදි හා දිගු කාලීන සුරැකුම්පත් විශාල වශයෙන් නිකුත් කිරීම පිළිබිඹු කෙරෙයි.

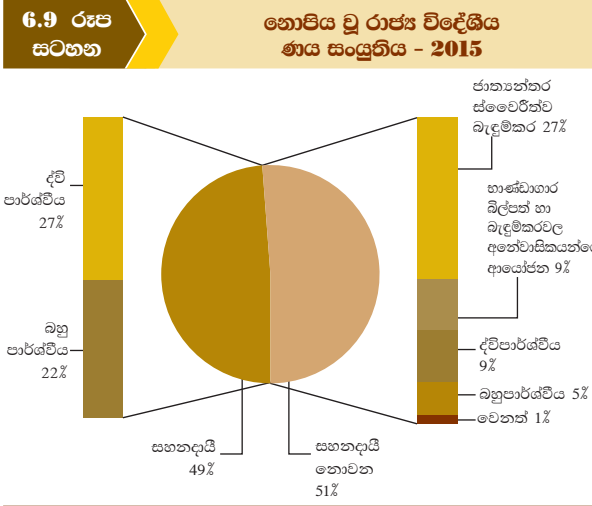
බැංකු නොවන අංශයේ දේශීය ණය ප්‍රමාණය, 2014 වසර අග වන විට පැවති රුපියල් බිලියන 2,607.9 සිට 2015 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 3,035.2 දක්වා සියයට 16.4 කින් වැඩි වූ අතර, වසර තුළ දී භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මාර්ගයෙන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක ණය ලබා ගැනීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. කෙසේ වුවද, බැංකු නොවන අංශයේ ණය ප්‍රමාණය දේශීය ණය ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස, 2014 වසර අග වන විට පැවති සියයට 61.0 සිට 2015 වසර අවසානයේ දී සියයට 61.2 දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි විය. භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හරහා ලබාගත් බැංකු නොවන අංශයේ ණය ප්‍රමාණය, 2015 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 2,787.6 දක්වා සියයට 24.0 කින් වැඩි වූ අතර, දිගු කාලීන ආයෝජන කෙරෙහි වූ ආයෝජකයන්ගේ කැමැත්ත පෙන්නුම් කරමින් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හරහා ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය සමස්ත බැංකු නොවන ණයවලට දක්වන අනුපාතය, 2014 වසර අවසානය වන විට පැවති සියයට 86.2 සිට 2015 වසර අවසානය වන විට සියයට 91.8 දක්වා වැඩි විය. බැංකු නොවන අංශයේ ණය තුළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මගින් ලද ණය ප්‍රමාණය 2015 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 212.8 දක්වා සියයට 27.4 කින් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ අතර, භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වලින් ලද ණය සමස්ත බැංකු නොවන අංශයේ ණයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසර

අවසානයට වාර්තා වූ සියයට 11.2 ට සාපේක්ෂව මෙම වසර අවසානයේ දී සියයට 7.0 ක් විය. බැංකු නොවන අංශය සතු රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 53.2 ක හිමිකාරත්වයක් සේවක අර්ථසාධක අරමුදල විසින් ද සියයට 14.1 ක හිමිකාරත්වයක් ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව විසින් ද දරමින් මෙම ආයතන අඛණ්ඩව රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණයේ ප්‍රධාන ආයෝජකයන් විය.

දේශීය බැංකු පද්ධතිය වෙත වූ නොපිය වූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය 2015 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 1,924.0 දක්වා සියයට 15.2 කින් වැඩි විය. කෙසේ වුවද, බැංකු අංශයේ ණය මුළු දේශීය ණය ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස, 2014 වසර අග වන විට පැවති සියයට 39.0 සිට 2015 වසර අවසානයේ දී සියයට 38.8 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු විය. දේශීය බැංකු අංශයේ ණයවලින් මහ බැංකුව සතු නොපිය වූ ණය ප්‍රමාණය 2015 වසර අග දී රුපියල් බිලියන 256.1 දක්වා සියයට 4.3 කින් අඩු වූ අතර, 2014 අග වන විට රුපියල් බිලියන 123.5 ක්ව මහ බැංකුව සතුව පැවති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණය 2015 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 104.8 දක්වා අඩු වීම මේ සඳහා හේතු විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, මහ බැංකුව සතු නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය බැංකු අංශයේ සමස්ත රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ පැවති සියයට 16.0 සිට 2015 වසර අවසානය වන විට සියයට 13.3 දක්වා අඩු විය. එහෙත්, වාණිජ බැංකු සතුව පැවති නොපිය වූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය පෙර වසරට සාපේක්ෂව 2015 වසර අග දී රුපියල් බිලියන 1,668.0 දක්වා සියයට 19.0 කින් වැඩි විය. වාණිජ බැංකු සතු නොපියවූ රාජ්‍ය ණය වැඩි වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ, වාණිජ බැංකු සතුව පැවති ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර සියයට 70.9 කින් සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සියයට 22.4 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වීමයි.

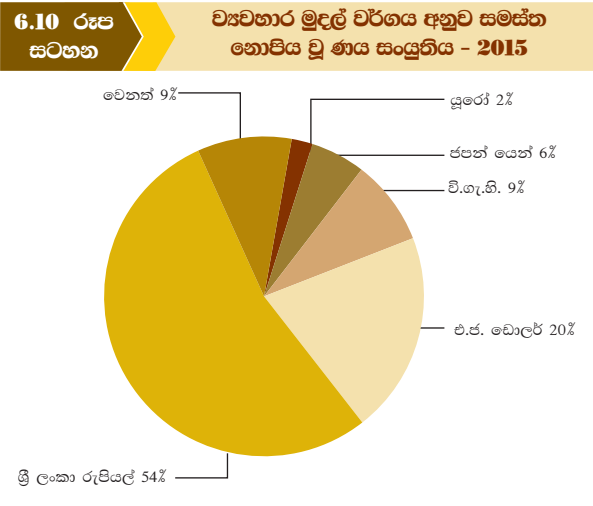
විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් වටිනාකම තක්සේරු කළ දේශීය ණය ප්‍රමාණය, 2014 වසර අවසානයේ පැවති රුපියල් බිලියන 410.7 (එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 3,134.3) සිට 2015 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 690.1 (එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 4,790.1) දක්වා වැඩි විය. මෙම වැඩි වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් දායක වූයේ, ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මාර්ගයෙන් සිදු කළ ශුද්ධ ණය ගැනීම් සියයට 70.9 කින් රුපියල් බිලියන 277.4 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වීම සහ එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව රුපියල අවප්‍රමාණය වීමයි. විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් වටිනාකම තක්සේරු කළ දේශීය ණය සමන්විත වූයේ, නොපියවූ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර රුපියල් බිලියන 668.5 (එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 4,640.1) කින් හා අක් වෙරළ බැංකු ඒකක මගින් ලබාගත් ශුද්ධ ණය රුපියල් බිලියන 21.6 (එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 150.0) කින් විය.

සමස්ත නොපියවූ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය, 2015 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 3,544.1 දක්වා සියයට 13.8 කින් වැඩි විය. විදේශීය ණය නොගය වැඩි වීමට අමතරව ප්‍රධාන විදේශීය මුදල්වලට එරෙහිව රුපියල අවප්‍රමාණය වීම හේතුවෙන් විදේශ ණයවල රුපියල් වටිනාකමෙහි වූ සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම නොපියවූ විදේශීය ණයවල වැඩි වීම සඳහා දායක විය. වසර තුළ දී නොපියවූ සහනදායී විදේශීය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 1,729.9 දක්වා සියයට 16.0 කින් වැඩි වූ අතර, මුළු විදේශ ණය ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සහනදායී ණය ප්‍රමාණය 2014 වසරේ දෙසැම්බර් අග වන විට පැවති සියයට 47.9 සිට 2015 වසර අගදී සියයට 48.8 දක්වා වැඩි විය. සහනදායී නොවන ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 1,814.1 දක්වා සියයට 11.8 කින් වැඩි වුව ද, මුළු විදේශ ණය ප්‍රමාණයට සහනදායී නොවන ණය ප්‍රමාණය දක්වන අනුපාතය 2014 වසර අවසානය වන විට පැවති සියයට 52.1 සිට 2015 වසර අග දී සියයට 51.2 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු විය. වසර තුළ දී ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර හරහා ලබාගත් නොපිය වූ ණය ප්‍රමාණය වැඩි වුවද රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල විදේශ ආයෝජනය අඩුවීම මෙම අඩුවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය.

2015 වසර අග වන විට ප්‍රධාන විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් කිහිපයකට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල අවප්‍රමාණය වීම සමස්ත ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 285.1 කින් වැඩි වීමට හේතු විය. වසර තුළ දී එ.ජ. ඩොලර්, ජපාන යෙන් සහ වි.ගැ.හි.වලට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල පිළිවෙලින්, සියයට 9.03 කින්, සියයට 8.20 කින් සහ සියයට 4.89 කින් අව ප්‍රමාණය වූ අතර, යුරෝ අගයට සාපේක්ෂව එය සියයට 1.3 කින් අතිප්‍රමාණය විය. නොපිය වූ විදේශ ණය ප්‍රමාණය එ.ජ. ඩොලර් (සියයට 48.9), වි.ගැ.හි. (සියයට 20.7),

ජපාන යෙන් (සියයට 13.2), යුරෝ (සියයට 5.1), ශ්‍රී ලංකා රුපියල් (සියයට 8.6) සහ වෙනත් ව්‍යවහාර මුදල් (සියයට 3.5) වලින් සමන්විත විය. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා රුපියල ප්‍රධාන විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්වලට සාපේක්ෂව සිදු වූ අවප්‍රමාණ හේතුවෙන් නොපිය වූ විදේශ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 228.7 කින් වැඩි වූ අතර, විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් වටිනාකම තක්සේරු කළ දේශීය ණය (ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර හා අක් වෙරළ බැංකු ඒකකවලින් ලබාගත් ණය) රුපියල් බිලියන 56.4 කින් වැඩි විය.

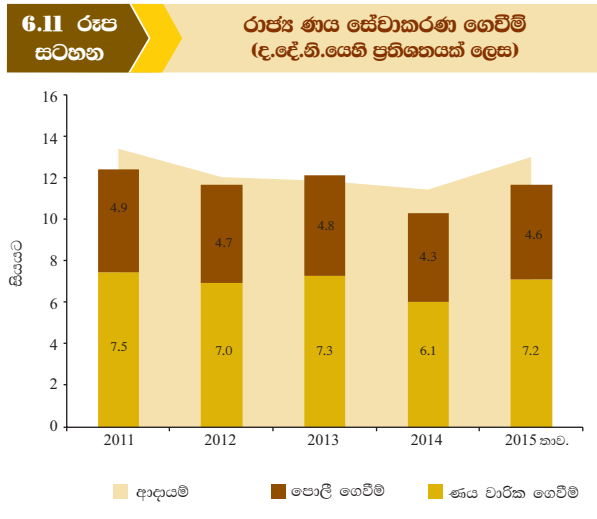
ණය සේවාකරණ ගෙවීම්

2015 වසරේ දී සමස්ත ණය සේවාකරණ ගෙවීම් 2014 වසරේ දී වූ රුපියල් බිලියන 1,076.3 ට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 1,317.8 දක්වා සියයට 22.4 කින් (රුපියල් බිලියන 241.5) සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. 2015 වසරේ දී ණය ආපසු ගෙවීම් වැඩිවීම මෙන්ම පොලී ගෙවීම් වැඩිවීම සමස්ත ණය සේවාකරණ ගෙවීම් වැඩිවීම සඳහා විශාල වශයෙන් දායක විය. ඒ අනුව, ණය ආපසු ගෙවීම් 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 632.7 ට සාපේක්ෂව 2015 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 808.1 දක්වා සියයට 27.7 කින් (රුපියල් බිලියන 175.5) වැඩි විය. 2015 වසරේ දී සමස්ත ණය සේවාකරණ ගෙවීම්වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස ණය ආපසු ගෙවීම් ප්‍රමාණය සියයට 61.3 ක් විය. දේශීය හා විදේශීය ණයවල පරිණත වූ ණය නොගය වැඩිවීම සහ රුපියලේ අගය අවප්‍රමාණය වීම හේතුවෙන් විදේශ ණය ආපසු ගෙවීම්වල රුපියල් අගය වැඩිවීම සමස්ත ණය ආපසු ගෙවීම් වැඩිවීම සඳහා හේතු විය. 2015 වසරේ දී සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ දේශීය මූල්‍යනාය පිළිබිඹු කෙරෙමින් පොලී ගෙවීම් 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 443.6 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 509.7 දක්වා සියයට 14.9 කින් (රුපියල් බිලියන 66.1) වැඩි

6.7 සංඛ්‍යා සටහන		රාජ්‍ය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්			
ශීර්ෂය	2012	2013	2014	රුපියල් මිලියන	
				2015 තාවකාලික	
ණය සේවාකරණ ගෙවීම්	1,017,468	1,162,900	1,076,257	1,317,791	
දේශීය	733,100	850,748	777,488	918,112	
විදේශීය	284,368	312,152	298,769	399,679	
ණය ආපසු ගෙවීම්	608,970	700,035	632,662	808,117	
දේශීය	415,441	496,042	449,554	523,824	
විදේශීය	193,529	203,993	183,109	284,293	
පොලී ගෙවීම්	408,498	462,865	443,595	509,674	
දේශීය	317,659	354,706	327,934	394,289	
කෙටිකාලීන	65,049	69,712	78,811	57,728	
මැදි හා දිගුකාලීන	252,610	284,994	249,123	336,561	
විදේශීය	90,839	108,159	115,660	115,386	

මූලාශ්‍රය: මුදල් අමාත්‍යාංශය
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

විය. දේශීය මූලාශ්‍ර සඳහා වන ණය සේවාකරණ ගෙවීම් 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 777.5 ට සාපේක්ෂව 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 918.1 දක්වා සියයට 18.1 කින් (රුපියල් බිලියන 140.6) වැඩි විය. මෙම වැඩි වීම, ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර, රුපියල් ණය සහ භාණ්ඩගාර බැඳුම්කර මත සිදු කළ ඉහළ ආපසු ගෙවීම් හේතුවෙන්, ණය ආපසු ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 523.8 දක්වා රුපියල් බිලියන 74.3 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑම සහ භාණ්ඩගාර බැඳුම්කර හා ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවලට අදාළ පොලී ගෙවීම් වැඩිවීම හේතුවෙන් රුපියල් බිලියන 394.3 දක්වා රුපියල් බිලියන 66.4 කින් සිදු වූ පොලී ගෙවීම් වැඩිවීම යන හේතුවල ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සිදු විය. එසේම, 2015 වසරේ දී විදේශීය මූලාශ්‍ර සඳහා සිදු කළ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 399.7 දක්වා සියයට 33.8 කින් (රුපියල් බිලියන 100.9) සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වූ අතර, ඒ සඳහා විදේශීය ණය ආපසු

ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 284.3 දක්වා රුපියල් බිලියන 101.2 කින් වැඩි වීම හේතු විය. මේ අතර, රුපියල් බිලියන 65.8 ක් වූ 2009 දී නිකුත් කරන ලද ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරයට අදාළ (එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 500) ආපසු ගෙවීම් ද වසර තුළදී සිදු කරන ලදී. 2015 වසරේ දී විදේශීය පොලී ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 115.4 දක්වා සියයට 0.2 කින් සුළු වශයෙන් අඩු විය.

2015 වසර තුළ දී ණය සේවාකරණ දර්ශකයන්හි මිශ්‍ර ප්‍රතිඵල දක්නට ලැබුණි. 2015 වසරේ දී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ණය සේවාකරණ ගෙවීම්, පෙර වසරේ පැවති සියයට 10.3 සිට සියයට 11.8 දක්වා වැඩි විය. දේශීය හා විදේශීය ණය ආපසු ගෙවීම් ද.දේ.නි. යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ පැවති පිළිවෙළින් සියයට 4.3 හා සියයට 1.8 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 4.7 සහ සියයට 2.5 දක්වා වැඩි විය. තවද, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සමස්ත පොලී ගෙවීම් 2014 වසරේ පැවති සියයට 4.2 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 4.6 දක්වා වැඩි විය. දේශීය ණය මත සිදු කළ පොලී ගෙවීම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2014 වසරේ දී වූ සියයට 3.1 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 3.5 දක්වා ඉහළ ගිය ද, විදේශීය පොලී ගෙවීම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පසුගිය වසරේ වූ සියයට 1.1 සිට

6.8 සංඛ්‍යා සටහන		මධ්‍යම රජයේ ණය දර්ශක			
දර්ශකය	2012	2013	2014	2015	
				තාවකාලික	
මධ්‍යම රජයේ ණය/ද.දේ.නි.	68.7	70.8	70.7	76.0	
දේශීය ණය/ද.දේ.නි.	37.0	40.0	40.9	44.3	
විදේශීය ණය/ද.දේ.නි.	31.7	30.9	29.8	31.7	
මුළු විදේශීය ණය/අපනයන (අ)	159.9	151.9	142.5	154.4	
මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/ද.දේ.නි.	11.7	12.1	10.3	11.8	
මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ ආදායම (ආ)	96.8	102.2	90.0	90.6	
එයින් දේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ ආදායම (ආ)	69.7	74.8	65.1	63.1	
මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ වියදම (ඇ)	47.0	49.1	44.3	42.5	
එයින් දේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ වියදම (ඇ)	33.9	35.9	32.0	29.6	
විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/අපනයන (අ)	16.4	16.0	13.7	17.4	
මුළු ණය පොලී ගෙවීම්/ද.දේ.නි.	4.7	4.8	4.2	4.6	
දේශීය ණය පොලී ගෙවීම්/ද.දේ.නි.	3.6	3.7	3.1	3.5	
දේශීය ණය පොලී ගෙවීම්/රජයේ පුනරාවර්තන වියදම්	28.1	29.4	24.8	23.2	
විදේශීය ණය පොලී ගෙවීම්/අපනයන (අ)	5.2	5.5	5.0	5.0	

මූලාශ්‍රය: මුදල් අමාත්‍යාංශය
ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන
(ආ) රජයේ ආදායම ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව
(ඇ) ණය ආපසු ගෙවීම් ඇතුළත්ව රජයේ වියදම

ආසියානු සංවර්ධන බංකුවේ අරමුදල් යටතේ පළාත් මාර්ග ව්‍යාපෘතියේ සම්බන්ධතාව වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණ ඇතිව උතුරු පළාත් මාර්ග සම්බන්ධතා ව්‍යාපෘතිය ද ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මහ කොළඹ අප ජල කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය, ආපදා ප්‍රතිචාර ජාල වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතියෙහි II වන අදියර, දැනුම් කේන්ද්‍රයෙහි පදනම ලෙස පාසල් අධ්‍යාපන පද්ධතිය ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමේ වැඩසටහන, සෞඛ්‍ය අංශය වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය, පළාත් පාලන ආයතන වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (පුරුනැගුම වැඩසටහන) සහ නගර සංවර්ධන වැඩසටහන් රාශියක් ද වසර තුළ දී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. මීට අමතරව, ග්‍රාමීය පාලම් ඉදිකිරීමේ වැඩ සටහන සහ ඉරණමඩු ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතිය ද මෙම වසර තුළ දී ආරම්භ කරන ලදී.

මීට අමතරව, පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය විසින් ජලාස්ථික හා පොලිතින් භාවිතය නිසා සිදු වී ඇති සෘජු හා වක්‍ර සෞඛ්‍ය, පාරිසරික හා සමාජීය බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා වැඩසටහනක් 2016 ජනවාරි මස 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙම වැඩසටහන යටතේ, මයික්‍රෝන 20 ට අඩු සාප්පු මලු හා ආහාර ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය හා විකිණීම වැළැක්වීමට කටයුතු කරනු ඇති අතර, රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය අනුබද්ධිත ආයතනවල ජලාස්ථික හා පොලිතින් භාවිතය අවම කිරීමට අදාළව ක්‍රියාමාර්ග ගනු ඇත. ඒ අනුව, මෙම අමාත්‍යාංශය විසින් ඉහත කරුණු සම්බන්ධයෙන්, සියලු පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන ආයතනවලට අනුබද්ධිත ආයතනවල කාර්ය මණ්ඩල දැනුවත් කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා සියලු පළාත් සභාවලට චක්‍රලේඛයක් නිකුත් කරන ලදී.

මුදල් කොමිසම මගින් ද සියලු පළාත් සභා ආවරණය වන පරිද්දෙන් නගර සභාවල ශක්‍යතා සංවර්ධනය සඳහා නව වැඩසටහනක් හඳුන්වා දෙනු ලැබීය. ඒ අනුව, පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන යටතේ රුපියල් මිලියන එක බැගින් එක් එක් පළාත් සභාව සඳහා ප්‍රතිපාදන වෙන්කර ඇත. මෙම වැඩසටහන තෝරාගත් ඒ සඳහා සුදුසු නගර සභාවල ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂිත අතර, නගර සභා බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම, නව තාක්ෂණය භාවිතයෙන් නිශ්චල දේපල තක්සේරු කිරීම, අන්තර්ජාලය හරහා ගෙවීම් සිදු කිරීම සහ ප්‍රමාදයකින් තොරව පැමිණිලිවලට ප්‍රතිචාර දැක්වීම යනාදී සාධකයන් පදනම් කර ගනිමින් මෙම වැඩසටහන සඳහා නගර සභා තෝරා ගෙන ඇත. තවද, 2015 ජනවාරි සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ප්‍රාග්ධන ව්‍යාපෘතිවලට අදාළ පරිපාලන වියදම් පියවීම සඳහා අරමුදල් රැස්කර තබා ගැනීම වළකාලමින් මුදල් කොමිසම

විසින් චක්‍රලේඛයක් පළාත් සභාවලට නිකුත් කරන ලදී. එවැනි චක්‍රලේඛයක් නිකුත් කිරීමට හේතුව වන්නේ ප්‍රාග්ධන වියදම් සඳහා වෙන්කරන ලද ප්‍රතිපාදනවලින් පුනරාවර්තන වියදම් සිදු කිරීම රජයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට පටහැනි බැවිනි. ඒ අනුව, අදාළ වසර තුළ දී ප්‍රාග්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා අවශ්‍ය වන පරිපාලන වියදම් අයවැයකරණයෙහි පුනරාවර්තන වියදම් වශයෙන් වෙන් කර ගත යුතුය. තවද, නිෂ්පාදන ආශ්‍රිත කර්මාන්තයන්හි ගිණුම්වලින් ඉපයූ ආදායම් තැන්පත් කිරීමේ වර්තමාන ක්‍රමය වෙනුවට අදාළ කර්මාන්ත තවදුරටත් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා ඉපයූ ආදායම් නැවත ආයෝජනය කිරීමට අදාළ පළාත් සභාවලට මුදල් කොමිසම විසින් උපදෙස් ලබා දෙන ලදී.

පළාත් සභාවල අයවැය කටයුතු

2015 වසරේ දී ද පළාත් සභාවල බදු ආදායම අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය. පළාත් සභාවල සමස්ත ආදායම 2014 වසරේ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 59.1 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 66.1 දක්වා සියයට 11.8 කින් වැඩි වූ අතර එය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2015 වසරේ දී පැවති සියයට 0.6 ක මට්ටමේ නොවෙනස්ව පැවතුණි. බදු ආදායම 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 59.5 දක්වා සියයට 13.2 කින් ඉහළ ගිය අතර, බදු නොවන ආදායම රුපියල් බිලියන 6.6 දක්වා සියයට 0.5 කින් සුළු වශයෙන් වැඩි විය. පළාත් සභාවල මුළු බදු ආදායම සඳහා විශාලම දායකත්වය සපයනු ලබන මුද්දර බදු ආදායම, 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 26.8 දක්වා සියයට 22.9 කින් වැඩි වූ අතර, පැවරුම් ඔප්පු මගින් ලද මුද්දර බදු ආදායමේ වැඩි වීම ඊට හේතු විය. මධ්‍යම රජයෙන් ලබා දෙන ලද ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ආදායම ද රුපියල් බිලියන 21.9 දක්වා සියයට 1.5 කින් වැඩි වූ අතර, ලියාපදිංචි ගාස්තු ආදායම 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 9.5 දක්වා සියයට 15.8 කින් වැඩි විය. පළාත් සභා තුළ මෝටර් වාහන ලියාපදිංචි කිරීම අඛණ්ඩව වැඩි වීම ලියාපදිංචි ගාස්තුවලින් ලද ආදායම වැඩි වීම සඳහා හේතු වී ඇත. මුද්දර බදු ආදායම සහ මධ්‍යම රජයෙන් ලබා දෙන ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු, පළාත් සභාවල සමස්ත බදු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පිළිවෙලින් සියයට 45.0 ක් සහ සියයට 36.7 ක් විය. මුළු ආදායමට බස්නාහිර පළාතෙන් සිදු වූ දායකත්වය 2014 වසරේ දී වූ සියයට 53.2 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 53.3 දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි විය. බස්නාහිර පළාත් සභාවට පසුව වයඹ සහ දකුණු පළාත් සභා පිළිවෙලින් පළාත් සභාවල ආදායමට සියයට 9.5 ක් හා සියයට 9.1 ක් බැගින් දායකත්වය ලබා දෙන ලදී. මේ අතර, උතුරු මැද පළාතෙන් ලද ආදායම පළාත් සභාවල

සමස්ත ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2015 වසර තුළ දී සියයට 3.3 සිට සියයට 4.0 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය.

පළාත් සභාවල පුනරාවර්තන වියදම් 2014 වසරේ දී වූ රුපියල් බිලියන 172.1 සිට 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 215.4 දක්වා සියයට 25.1 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. පළාත් සභාවල පුනරාවර්තන වියදම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස, 2014 දී වූ සියයට 1.6 ට සාපේක්ෂව 2015 වසරේ දී සියයට 1.9 ක මට්ටමේ පැවතුණි. පළාත් සභාවල පුනරාවර්තන වියදම් වැඩි වීම සඳහා හේතු වූයේ, වැටුප් හා වේතන වියදම් 2015 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 168.8 දක්වා සියයට 28.7 කින් වැඩි වීමය. වැටුප් හා වේතන පළාත් සභාවල වර්තන වියදම් යටතේ වූ විශාලතම තනි අයිතමය වූ අතර, එය පළාත් සභාවල සමස්ත වර්තන වියදමින් සියයට 78.4 ක් විය. සමස්ත වැටුප් හා වේතන වියදමින් වැඩි ප්‍රමාණයක් එනම් සියයට 90 ක් පමණ අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍ය අංශයේ වැටුප් හා වේතන සඳහා විය. 2015 වසරේ දී කාර්යයන් අනුව වියදම් වර්ගීකරණය සැලකූවිට, ප්‍රධාන වශයෙන්ම අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍ය අංශ ඇතුළත්ව සමාජ යටිතල පහසුකම් සඳහා වන වර්තන වියදම රුපියල් බිලියන 194.2 ක් දක්වා සියයට 26.7 කින් වැඩි වූ අතර, එය 2015 වසරේ දී මුළු වර්තන වියදමින් සියයට 90.2 ක් විය. මුළු වියදමෙන් සියයට 9.8 ක් වූ ඉතිරි වර්තන වියදම, පළාත් පරිපාලනය සහ ආර්ථික යටිතල පහසුකම් සඳහා අදාළ වියදම් විය. මේ අතර, මුළු වර්තන වියදමින් සියයට 22.6 ක්, සියයට 12.5 ක් සහ සියයට 12.0 කට දායක වෙමින් පිළිවෙළින් බස්නාහිර පළාත් සභාව, මධ්‍යම පළාත් සභාව සහ වයඹ පළාත් සභාව විශාලම වියදම් ඒකක තුන බවට පත් විය.

2015 වසරේ දී පළාත් සභාවල ප්‍රාග්ධන වියදම, 2014 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 41.4 සිට රුපියල් බිලියන 52.3 දක්වා සියයට 17.0 කින් වැඩි විය. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පළාත් සභාවල ප්‍රාග්ධන වියදම, 2014 වසරේ පැවති සියයට 0.4 සිට 2015 වසරේ දී සියයට 0.5 දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි විය. 2015 වසරේ දී ප්‍රාග්ධන වියදම් වශයෙන්, විශේෂ ව්‍යාපෘති සඳහා රුපියල් බිලියන 17.0 ක් සහ පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා රුපියල් බිලියන 13.3 ක් වැය කරන ලදී. පළාත් මට්ටමේ අනෙකුත් ආයෝජන ප්‍රධාන වශයෙන්ම ප්‍රාග්ධන වත්කම්

6.10 සංඛ්‍යා සටහන **පළාත් සභාවල අයවැය තත්ත්වය**

ශීර්ෂය	රුපියල් මිලියන			
	2012	2013	2014	2015 තාවකාලික
මුළු ආදායම	49,235	49,648	59,133	66,082
බදු ආදායම	41,657	42,569	52,569	59,482
බදු නොවන ආදායම	7,578	7,079	6,564	6,600
මුළු වියදම	161,341	185,241	216,824	267,696
පුනරාවර්තන වියදම්	139,121	156,066	172,131	215,386
එයින් වැටුප් හා වේතන	108,246	117,806	131,162	168,760
ප්‍රාග්ධන වියදම්	22,220	29,175	44,693	52,310
මධ්‍යම රජයේ පැවරුම්	112,106	135,593	157,691	201,614
සාමූහික ප්‍රදාන	91,892	108,801	126,144	167,551
උපමාන පාදක ප්‍රදාන	2,861	2,264	3,392	3,753
පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන	5,901	6,429	8,343	13,345
විශේෂ යෝජනා ක්‍රම				
සඳහා විදේශීය ප්‍රදාන	11,452	18,100	19,812	16,965

මූලාශ්‍රය: මුදල් අමාත්‍යාංශය
පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය

අත්පත් කර ගැනීම හා වැඩිදියුණු කිරීම සහ පළාත් පාලන ආයතනවලට ප්‍රාග්ධන පැවරුම් සඳහා යොමු විය.

පළාත් සභා සඳහා මධ්‍යම රජයේ පැවරුම් 2015 වසරේ දී සියයට 27.9 ක සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්වුම් කරමින් රුපියල් බිලියන 201.6 ක් විය. මෙම පැවරුම් සාමූහික ප්‍රදාන, උපමාන පාදක ප්‍රදාන, පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන සහ විශේෂ ව්‍යාපෘති සඳහා ලබා දුන් ප්‍රදානවලින් සමන්විත විය. මධ්‍යම රජයේ පැවරුම්වල ප්‍රධාන අයිතමය වන සාමූහික ප්‍රදාන රුපියල් බිලියන 167.6 ක් වූ අතර, එය මුළු පැවරුම්වලින් සියයට 83.1 ක් විය. මෙම ප්‍රදාන පළාත් සභාවල පුනරාවර්තන වියදම් වැඩසටහනේ සම්පත් පරතරය පියවීම සඳහා ලබා දී ඇත. විශේෂ ව්‍යාපෘති, පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන සහ උපමාන පාදක ප්‍රදාන සඳහා පවරනු ලැබූ ප්‍රදාන පිළිවෙළින් රුපියල් බිලියන 17.0 ක්, රුපියල් බිලියන 13.3 ක් සහ රුපියල් බිලියන 3.8 ක් විය. මේ අතර, පළාත් සභාවල වියදමින් සියයට 75.3 ක් මධ්‍යම රජයේ පැවරුම්වලින් මූල්‍යනය කළ අතර, එය පෙර වසරේ දී සියයට 72.7 ක් විය. එම නිසා, පළාත් සභා මධ්‍යම රජයේ අයවැය මත දක්වන රැඳියාව අවම කර ගැනීම සඳහා පළාත් සභාවල ආදායම ඉහළ නංවා ගැනීමට සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව එමගින් පිළිබිඹු කරයි.